

PERIODICALS

Gyvenimo mokyklėlė – 7 psl.

ŠIAME NUMERYJE:

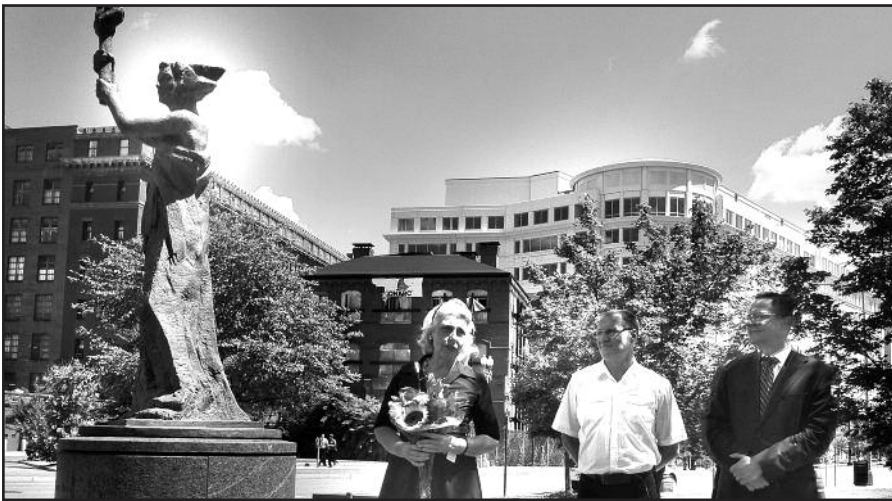
- LF „Liepsna 2011“ – jau narių rankose – 2
- IRS, PLB fondo ir Lituanistikos katedros klausimais – 3
- Mano atostogos „Neringoje“ – 4
- Gera buvo tiesiog būti (1) – 4–5
- Žolinė paminėta ir Cicero, IL – 5
- Skautybės kelias – 6
- Pirmą kartą įrašyti ir išleisti visi Čiurlionio kūriniai – 7
- Mūsų stalui – 9
- 100 metų Tautinėms kapi-
nėms – 12, 14
- Karališku laivu Viduržemio jū-
ra! (18) – 13

Valiutų santykis
1 USD — 2.39 LT
1 EUR — 3.45 LT

Pažymėta Juodojo kaspino ir Baltijos kelio diena

Washington, DC (LR ambasada JAV) – Rugpjūčio 23 d. Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis pakvietė Baltijos valstybių ir Lenkijos ambasadų atstovus ir Washington lietuvius prie ant Kapitolijaus kalvos stovinčio paminklo komunizmo aukoms atminti padėti vainikus, taip prisimenant Molotov-Ribbentrop pakto slaptųjų protokolų pasekmes ir išreiškiant viltį, kad panašaus pobūdžio sandoriai Europoje daugiau nebeprisikartos. Iškilimėse dalyvavo šiuo metu Washington, DC viešintis Seimo pirmininko pavaduotojas Algis Čaplikas.

Ž. Pavilionis paragino Molotov-Ribbentrop pakta išlaikyti bendroje tarptautinės bendruomenės atmintyje, pastebėdamas, kad bent JAV jis nėra plačiai žinomas. Ambasadorius priminė Europos Parlamento 2009 metais priimtą pranešimą dėl rugpjūčio 23 d. – Molotov-Ribbentrop pakto pasirašymo dienos – paskelbimo oficialia na-

Juodojo kaspino ir Baltijos kelio dienos paminėjimo Washington, DC dalyviai (iš k. į d.): Washington Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Danelė Vidutis, Seimo pirmininko pavaduotojas Algis Čaplikas ir Lietuvos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis.

cizmo ir komunizmo aukų atminimo diena visoje Europoje. „Stalinizmo ir nacizmo režimų vykdyta agresija, t. y. masiniai trėmimai, žudymai ir pavergimas, priskiriami karo nusikal-

timams ir nusikaltimams žmonijai“, – ambasadorius citavo Parlamento priimtą tekstą. Pasak Ž. Pavilionio, tokį pranešimą galėtų priimti ir JAV Kongresas.

Rytinę pakrantę supurtė žemės drebėjimas

Washington, DC (BNS) – JAV Rytinę pakrantę rugpjūčio 23 d. supurtė stiprus žemės drebėjimas, o jo smūgiai, kurie taip pat buvo juntami Kanadoje, apgadino kai kuriuos svarbius pastatus Washington, DC ir paskatino išsigandusius žmones išbėgti į gatvę. Kol kas nepranešama apie didesnę žalą arba sunkius sužalojimus, kuriuos būtų sukėlęs šis 5,8 balo žemės drebėjimas, kurio epicentras buvo Virginia valstijos miestelyje Mineral, esančiame už maždaug 145 km į pietvakarius

nuo JAV sostinės. Šis drebėjimas Virginia valstijoje buvo stipriausias nuo 1897 m.

Washington, DC Pentagono, Baltųjų rūmų ir Kapitolijaus darbuotojai turėjo išeiti iš pastatų. Regione sutriko telefono ryšys, kai daugybė žmonių pradėjo skambinti vieni kitiems. Du branduoliniai reaktoriai buvo automatiškai sustabdyti Virginia valstijoje. Be žemės drebėjimo Virginia valstijoje, dar devyni požeminiai smūgiai buvo juntami Colorado valstijoje ne-

toli sienos su New Mexico valstija.

Tuo tarpu New York mieste dėl žemės drebėjimo žmonės buvo paprašyti palikti teismų rūmus, rotušę, sustabdyti darbai Pasaulio prekybos centro statybų aikštelėje. Trumpam buvo sustabdyti skrydžiai Washington, DC, Philadelphia ir New York. Paskutinį kartą panašaus stiprumo žemės drebėjimas supurtė Rytinę pakrantę ties New York 1944 m. Šiame regione pats stipriausias 7,3 balo žemės drebėjimas buvo South Carolina 1886 m.

Suteikti aukštesni kariniai laipsniai Lietuvos kariuomenės karininkams

Vilnius (ELTA) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė suteikė aukštesnius karinius laipsnius Lietuvos kariuomenės karininkams. Prezidentės dekretu generolo leitenanto laipsnis suteiktas Lietuvos kariuomenės vadui generolui majorui Arvydui Pociui, generolo majoro laipsnis – Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų vadui brigados generolui Edvardui Mažeikiui, brigados generolo laipsnis – Krašto apsaugos ministerijos pajėgumų ir ginkluotės generaliniam direktoriui pulkininkui Almantui Leikai.

Už nuopelnus stiprinant Lietuvos krašto apsaugą brigados generolas A. Leika apdovanotas ir vardiniu ginklu – kardu. A. Leika yra vienas pirmųjų nepriklausomoje Lietuvoje išugdytų generolų, karininko karjerą pradėjęs 1991 metų kovą, studijavęs Lietuvos, JAV, Estijos karo mokyklose, dalyvavęs tarptautiniuose mokymuose ir misijose Afganistane, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Danijoje, Estijoje, Latvijoje, Olandijoje ir Lenkijoje.

Šalies vadovė iškilimėse pažymė-

jo, kad savo pavyzdinga tarnyba ginkluotosiose pajėgose generolai pelnė išskirtinį visos kariuomenės ir visos šalies pasitikėjimą. Prezidentės teigi-

mu, generolo antpečiai – tai ne tik aukščiausias įvertinimas ir pasitikėjimas, bet atsakomybė bei išipareigojimas savo šalies žmonėms.

Prezidentės dekretu generolo leitenanto laipsnis suteiktas Lietuvos kariuomenės vadui generolui majorui Arvydui Pociui.
ELTA nuotr.

Redakcijos žodis

Vargu ar kas norės ginčytis su teiginiu, jog žmonijos išradimams ribų nėra. Vien per paskutinius porą dešimtmečių tapome ne vieno įdomaus, naudingo ar tiesiog mūsų visų patogumui skirto išradimo liudininkais. Neturime išeiti iš namų, norint išsiųsti laišką kitame pasaulio krašte gyvenančioms giminėms, draugams ar pažįstamiems. O pasiklydę nežinomoje mums vietoje, čia pat galime pasinaudoti į kelnių kišenę ar rankinę įsimestu mobiliuoju telefonu. Kiek kitaip atrodo mūsų gamtos pažinimo žinios ir turimos galimybės tą gamtą pažinti. Pasak šią savaitę žurnale „PLoS Biology“ pasirodžiusios studijos, Žemėje egzistuoja beveik 8.8 mln. rūšių, iš kurių mes atradome vos ketvirtadalį. Studijų autoriai dr. Boris Worm ir Camilo Mora perspėja – gali būti, jog tų dar mums nežinomų gamtos pasaulio rūšių net nereikia toli ieškoti – jos gali slėptis mūsų kieme ar darže. „Mes visiškai nežinome ir net nesuvokiame, kokia sudėtinga ir spalvinga yra mūsų planeta“, – sako biologijos profesorius Worm. Tad atradimai gamtoje mūsų dar laukia.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00 JAV

metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00 Pima klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00 Kanadoje (USD)

metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu

metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA: JAV

metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu

metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė dalia.cidzikaitė@gmail.com Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė – Renata Šerelytė rainbow.vilnius@gmail.com Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba. • Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba. • Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. • Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas: rastine@draugas.org skelbimai@draugas.org administracija@draugas.org

Rugpjūčio mėn. viduryje Lietuvių Fondo (LF) narius pasiekė nauja „Liepsnos“ laida. Iš ten sužinome, kad lietuvių išeivijos veiklai bei lietuvių kilmės studentams paremti 2011 metais LF skyrė 408,455 dol. Iki šiol paramai ir stipendijoms jau paskirstyta 370,200 dol. Liko nepaskirstyta 38,255 dol.

Paskirtos 52 stipendijos lietuvių kilmės studentams. Pirmenybė buvo teikiama gyvenantiems JAV. Savo žodyje Pelno skirstymo komiteto pirmininkas Vytautas Narutis rašo, kad šių stipendijų suma siekė 60,418 dol. „Tai įgyvendinti įgalino įvairių stipendijų fondai, įkurti LF apimtyje“, kurių turėta 52, jie visi išvardyti „Liepsnoje“. 2010–2011 metais buvo įsteigti dar 8 specialūs fondai. Beje, tie specialūs fondai neapsiriboja vien tik stipendijų teikimu, bet remia ir daug kitų projektų. 2011 m. specialių fondų parama projektams pagal steigėjų nurodymus siekė 87,978 dol. Įdomūs šių fondų palūkanų skaičiai. Daugelis jų skyrė kelėtą šimtų dolerių, bet keletas fondų išties dosniai parėmė savo projektus. Didžiausia suma – 59,944 dol. – gauta iš dviejų J. Alphonso Šarausko fondų. Antroje vietoje yra du Juozo Ručio fondai su 30,047 dol. palūkanų. Trečioje vietoje matome Juozo Ručio fondą su 8,784 dol. palūkanų. Nors bendra palūkanų suma buvo „tik“ 4,943 dol., ji buvo sukelta iš net aštuonių Prelato Juozo Prunskio fondų. Taigi įvairovės netrūksta.

Pateikiama informacija apie stipendijų gavėjus. Atidžiau peržiūrėjus duotus duomenis, galima surasti papildomų žinių. Iš 52 stipendininkų 33 – merginos. 31 stipendiją gavęs studijuos JAV universitetuose. Išskyrus tris, pasirinkusius University of Illinois at Chicago, visi kiti bus pasklidę po visą Ameriką. 21 studijuos kitose šalyse. „Kitų šalių“ grupėje pirmauja Didžioji Britanija, kur studijuos 10 stipendininkų. Sudėjus visus stipendininkus, populiariausia studijų sritis yra humanitariniai mokslai – juos studijuos 24. Antroje vietoje yra griežtieji mokslai su 13 studentų. Ekonomiką/teisę pasirinko 10. Likusieji 5 studentai (visos merginos) gilinsis į sveikatos mokslus. Nors mano žodyne gimnazistai dar nėra studentai, tačiau trys LF stipendininkai „studijuos“ Vasario 16-osios gimnazijoje.

Įvairiems projektams buvo paskirta 281,208 dol. Didžiausia šios sumos dalis – 112,758 dol. – atiteko lietuvių bendruomenės švietimui. Vien tik lituanistinėms mokykloms skirta 80,000 dol. Parama jaunimui bei lituanistiniam švietimui tebėra LF svarbiausias uždavinys. Ypatingas dėmesys skirtas 2012 m. vyksiančiai Lietuvių tautinių šokių šventei Boston, MA. Taip pat skirta parama Lituanistikos tyrimo ir studijų centro archyvų išlaikymui, Lietuvių išeivijos studentų stažuotėms Lietuvoje bei labdarai. Neužmirštas ir „Draugas“, gavęs 12,000 dol.

Sekant „Liepsnoje“ pateiktą pelno paskirstymo pagal grupes diagramą, 31 proc. skirtas švietimo veiklai, 21 proc. – stipendijoms, 19 proc. – kultūrinei veiklai, 13 proc. – jaunimo veiklai, 10 proc. – visuomeninei veiklai ir 6 proc. – žiniasklaidai. Pagal pelno prašančias organizacijas, 41 proc. atiteko JAV LB, 27 proc. – kitoms JAV organizacijoms, 22 proc. – stipendijoms, 4 proc. – Pasaulio Lietuvių Bendruomenėi, 3 proc. – Lietuvos organizacijoms ir 2 proc. – kitoms išeivijos

LF „Liepsna 2011“ – jau narių rankose

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

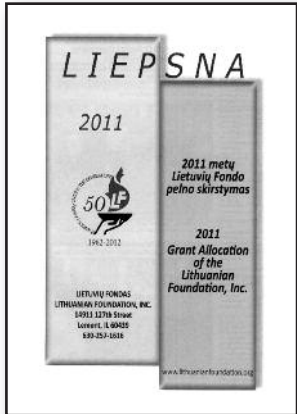

organizacijoms už JAV ribų.

Daug prašymų patenkinta, stengiantis išlaikyti jau egzistuojančias struktūras, statinius. Paminėsiu kelėtą jų. Dainavos stovyklos „infrastruktūros tobulinio darbams“ skirta 8,000 dol., Rako stovyklos remontams (du projektai) – viso 5,000 dol., Pasaulio lietuvių centro išlaikymui – 12,000 dol., Jaunimo centro „egzistavimo pratęsimui“ – 7,000 dol. ir kt.

Kitais metais bus švenčiamas LF 50 metų jubiliejus, kuriam jau parinktas šūkis – „Švėskime ir būkime kartu!“ Jau žinoma ir šventinio pokylio data – balandžio 14 d. ir vieta – „The Hyatt Lodge“, Oak Brook, IL. Daugiau informacijos apie LF ir būsimus renginius galima rasti www.lithuanianfoundation.org svetainėje.

Dėmesio vertas LF kreipimasis į visus, išspausdintas „Liepsnoje“: „Tapkime neatsiejama lietuviybės dalele ir vienykime savo pastangas vardan Lietuvių Fondo ilgo gyvavimo prasinguose darbuose!“ Nuo LF įsteigimo pradžios 1962 m. LF remdamas įvairius projektus, paskyrė per 16 mln. dol. lietuviybės išlaikymui. Toliau primenama, kad mes visi turime dirbti kartu, kad tai, ką turime šiandien, neišnyktų. „Mes turime daryti viską, kad mūsų vaikai ir vaikaičiai galėtų didžiulotis savo prigimtimi, lietuviška kalba ir kultūra.“

Jubiliejaus proga skelbiamas konkursas, kuriame kviečiami dalyvauti vaikai, jaunimas ir meno kolektyvai. Norint dalyvauti, reikia pateikti LF 50-mečiui skirtą kūrinį tema „Lietuva, aš turiu Tave!“ Kūriniai gali būti įvairių žanrų: literatūriniai (eilėraštis, esė, straipsnis), muzikiniai (kompozicija, daina), vaizduojamieji (piešinys, skulptūra, fotografija, videografija) ir kt. Galima kurti lietuvių arba anglų kalba. Skatinkime savo jaunuosius talentus kuo daugiau šiame konkurse dalyvauti.

2001 m. Dainavoje vyko JAV LB Krašto valdybos rengta Darbo konferencija, kurią dosniai parėmė LF Konferencijos tikslas – sukviesti įvairių bangų ir kartų jaunimą bendram lietuviybės darbui. Konferencijoje dalyvavo ir ketvirtos kartos Amerikos lietuvė Jane Cox iš Philadelphia, ten dalyvavusiems suteikusi vilties kibirkstėlę dėl lietuviybės rytojaus. Ką tik mano aptartoje „Liepsnoje“ ta pati Jane, nauja LF stipendininkė, pristato kaip kilusi iš šeimos, kurioje niekas nekalbėjo lietuviškai. Ji lietuvių kalbos išmoko Vinco Krėvės lituanistinėje mokykloje. „Dabar man lietuvių kalba yra viena iš brangiausių turtų mano gyvenime. Neįsivaizduoju, koks būtų mano gyvenimas be jos. Esu amžinai dėkinga tiems, kurie padėjo man ją išmokti“, rašo ji. Didžiuojusi su Jane Dainavoje susipažinęs, linkiu jai sėkmės naujose studijose. Ji tikisi pasišvęsti lietuvių švietimui ir bendrai veiklai Amerikoje bei Lietuvoje. Ar ne nuostabius darbus atlieka Lietuvių Fondas?!

LAIŠKAI

Kam reikalinga „Seklyčia“ ir JAV LB Socialinių reikalų tarnyba?

Mums visiems reikalingas tas lietuviškas kampelis „Seklyčia“. Mes, trečiadienių popiečių lankytojai, apgailestaujame, kad neturime, kas dabar rūpintųsi „Seklyčios“ reikalais – mūsų buvęs vadovas Juozas Polikaitis jau kuris laikas eina kitas pareigas JAV Lietuvių Bendruomenėje. Kur yra mūsų JAV LB Krašto valdybos pirmininkas Vytautas Maciūnas, kodėl nepasirūpinama mūsų Marquette Park Socialinių reikalų tarnybos, „Seklyčios“ reikalais, kodėl iki šiol nesurastas žmogus, Marquette Park gyventojas, kuris galėtų rūpintis prieš kelėtą mėnesių uždarytu restoranu „Seklyčia“?

Nenaudojant restorano, iš lauko veržiasi graužikai, per lubas bėga vanduo. Vietinė lietuvių bendruomenė turi žinoti, kas toliau bus daroma su „Seklyčios“ restoranu, kuris yra labai reikalingas mūsų seniems žmonėms, ateinantiems pavalgyti, be to, daug senų žmonių maistą užsakydavo į namus.

Prašome Maciūno, kad mūsų Marquette Park lietuviško telkinio prašymas būtų išgirstas, kad būtų paskirtas žmogus, kuris dirbtų vietinės bendruomenės labui. Prašome artimiausiu laiku paskirti žmogų, kuris

būtų atsakingas už JAV LB Socialinių reikalų tarnybą, kad nebūtų sunaikintas Marquette Park lietuvių telkinys, kad nebūtų apleisti seni žmonės, kuriems reikalinga bet kokia pagalba. Seneliai, likę be lietuviško kampo, niekam nerūpės.

Marquette Park lietuvių telkinio nariai

Apie lenkišką-lietuvišką kilmę

Eglės Juodvalkės spėliojimas apie Kristupo Kolumbo kilmę rodo, kad lenkų šovinizmas neturi ribų. Jie savi-nasi ne tik Tada Kosčiušką, Mikalojų Konstantiną Čiurlionį, Oskarą Milašį ir t. t., bet ir mėgina Seinų krašte gyvenančius lietuvius sulenkinti.

Nenusitebčiau, jeigu po kurio laiko lietuvių spaudoje kas nors iškeltų klausimą: Ar Švč. Mergelė Marija, Jėzaus Kristaus Motina, nėra lenkų-lietuvių kilmės? Juk Jogailai tapus Lenkijos karaliumi, o Lenkijos bajorams, net kunigams iš bažnyčių lenkinant lietuvių – „mužikų“ – kalbą, tokių atsitikimų netrūko.

Lietuvą vadiname Marijos žeme. Marija pakartotinai pasirodė įvairiose Lietuvos vietovėse, gal net anksčiau kaip Bernadetai Prancūzijoje.

Leonas Venckus
Palatine, IL

NUOMONĖS, KOMENTARAI

Š. m. birželio 23 d. „Drauge“ straipsniu „IRS ir lietuvių organizacijos“ Vytautas Kamantas pranešė, kad net 250,000 JAV veikusių savanoriškų ir pelno nesiekusių organizacijų prarado joms JAV mokesčių įstaigos Internal Revenue Service (IRS) teiktą atleidimo nuo mokesčių lengvatą. Šių organizacijų turėta IRS (501) (c)(3) lengvata aukojusiems teikė nusirašymo nuo federalinės valdžios mokesčių teisę. Nereikia aiškinti, jog ši lengvata žymiai palengvino organizacijoms lėšų telkimą, dėl jos aukotojų būta kur kas dosnesnių.

Vien tik Illinois valstijoje V. Kamantas rado „tax exempt“ statusą praradusią 31 lietuvių organizaciją. Autorius savo straipsnyje pamini septynias tokias lietuvių organizacijas. Tarp jų – ilgus metus kultūros plėtrai, mokslo ir kūrybos puoselėjimui bei labdarai sėkmingai tarnavusios ar tebetarnaujančios lietuvių įsteigtos nepelno institucijos.

Perskaitęs V. Kamanto straipsnį susisiečiau su keliais jo paminėtų organizacijų pareigūnais. Jų paaiškinimai įvairuoja. Vienas teigė, kad jo atstovaujama organizacija reikalaujamas dokumentus (formą #990) IRS buvo pateikusi laiku. Antrasis įsitikinęs, jog turimas naujas IRS išduotas EIN numeris ir organizacijos atsiradimas sąrašė yra IRS klaida. Tačiau žinios paneigimo nesulaukiau iš asmens, praeityje aktyviai dalyvavusio Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumų ruošoje. Man buvo leista suprasti, kad Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga (ALIAS) ir JAV lietuvių gydytojų sąjunga nebuvo kviestos prisijungti prie š. m. liepos mėnesį Lietuvoje vykusio XV Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumo ruošos. Aktyviai šiuose darbuose nedalyvavo ir JAV LB Krašto valdyba, praeityje su

IRS, PLB fondo ir Lituanistikos katedros klausimais

ALGIMANTAS S. GEČYS

inžinierių ir gydytojų organizacijomis artimai bendradarbiavusi simpoziumus rengiant. Tai galėjo nulėmti sprendimą nepristatyti mokesčių inspekcijai reikalaujamų dokumentų. Kaip žinome, XV PLMK simpoziumo ruošos atsakomybę prisiėmė bei vykdė Lietuvos Kultūros ministerija ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba.

Būtų naudinga, kad aukas telkiančios nepelno organizacijos rastų būdą, kaip visuomenei patvirtinti jų turimą IRS nuo mokesčių atleidimo statusą. Kitu atveju, dalis aukotojų į reikalą pažiūrės kaip pažiūrėjo dosnumu pasižymintis dr. Romualdas Kriaučiūnas. Savo straipsnyje „Parama Dainavai ir Lietuvos partizanams“ jis samprotavo taip: „Atrodo, kad neapsižiūrėta, bet susidariusią padėtį reikia kuo greičiau taisyti. Tad su čekio išsiuntimu palauksiu. Kam be reikalo mokėti valdžiai?“ („Draugas“, 2011 m. liepos 23 d.).

Tad V. Kamanto lietuvių žinias klaidai suteiktą informaciją reikia vertinti teigiamai. Informacija svarbi, žinant, kad dėl terorizmo apraiškų pastaraisiais metais JAV valdžia stipriai varžo „tax exempt“ statuso suteikimą – šiuo metu organizacijų reikalaujama pateikti daug dokumentų, pereiti prailgintą bandomąjį laikotarpį. Tad IRS statuso praradimas kai kurioms mūsų organizacijoms gali būti skaudi pamoka.

V. Kamantas savo parodytu rūpesčiu man priminė „Naujajame Testamente“ minimą Romos pilietį Sulių, kovojusį prieš krikščionis ir vė-

University Hall, UIC
čia įsikūrusi PLB Lituanistikos katedra.

liau kelyje į Damaską atsivertusį. Mirė Saulius romėnų nukankintas, krikščioniškam pasauliui žinomas Šv. Pauliaus (Povilo) vardu. Prisimeinu, kaip skaudžiai LB dirbę išgyveno, kai V. Kamanto vadovaujama PLB fondo direktorių taryba 2009 m. balandžio 23 d. formaliai sustabdė PLB fondo veiklą. PLB fondas buvo išformuotas, atsisakyta fondo turimų inkorporacijų Michigan ir Illinois valstijose, tuo pačiu prarastas ir PLB fondo turėta IRS atleidimo nuo mokesčių lengvata.

Paskutinį savo veiklos dešimtmetį PLB fondas, nors savo pavadinime naudojėsis garbingais PLB inicialais,

save laikė nepavaldžiu PLB valdybai. Fondas neleido PLB kontrolės komisijai vykdyti revizijos (audito), nesiėmė atsakingas ir vyriausiajam PLB organui – PLB seimui. Nors PLB valdybos pirmininkė Regina Narušienė tada V. Kamanto prašiusi PLB fondo valdymą pervesti PLB valdybos globon ir jos sudarysimai fondo direktorių tarybai, į jos prašymą nebuvo atsižvelgta. PLB fondą uždariant, dalis ten sukaupytų mažųjų fondų buvo pervesti į Lietuvių Fondą, o kai kurie veikę asmenų fondeliai, priešingai santaupas PLB fondui patikėjusių valiai, anksčiau fondelio sudarytojo nustatytos datos buvo išmokėti gavėjams.

„Draugo“ š. m. gegužės 28 d. laidoje buvo išspausdintas vyriausiosios redaktorės dr. Dalios Cidzikaitės straipsnis-pokalbis su naujai inauguruoju PLB Lituanistikos katedros vedėju dr. Giedriu Subačiumi. Prof. Subačius Katedros vairą perėmė ypač sunkiu jai metu. Universiteto vadovybės sprendimu uždarytos lituanistikos studijų magistro ir daktaro programos, o Katedroje leidžiama dirbti tik vienam profesoriui. Tai vyksta, nepaisant, jog PLB fondui 1981 m. lapkričio 20 d. su University of Illinois (UIC) pasirašant sutartį aiškiai sutarta, kad Katedroje dirbs du profesoriai ir veiks magistrantūros ir doktorantūros programos.

Lituanistinės katedros įsteigimui dosnūs užsienio lietuviai per PLB fondą sutelkė tuo metu universiteto reikalautą 600,000 dol. sumą. Sėkmingų universiteto investavimo dėka ši suma dabartiniu metu yra išaugusi iki 1.6 mln. dol. sumos. Tad man knieti prieš 30 metų PLB fondo vardu Lituanistinės katedros sutartį su UIC pasirašiusio V. Kamanto paklausti, kas, PLB fondui užsidarius ir dingus už horizonto, turi teisę su universiteto vadovybe kovoti ir aiškintis dėl pažeistų lietuvių aukotojų teisių? O kovoti būtina! Nenorėčiau pritarti minėtame pokalbyje nuskambėjusiai prof. Subačiaus taikiai minčiai, kad gal „į UIC vadovybę ateis nauja karta, kuri iš naujo peržiūrės katedros sutartį su universitetu, ir katedra galės atverti dar vieną savo gyvavimo puslapį“.

Gerb. Kamantai, su advokatų pagalba atkurkite PLB fondą, kad Lituanistikos katedra iš UIC atgautų prieš 30 metų sutartimi įteisintas lietuvių aukotojų teises! PLB fondo veiklą sustabdžius Jūsų vadovautos PLB fondo tarybos priimtu nutarimu, PLB fondui nepažeidus valstijų inkorporavimo taisyklių bei IRS nepelno organizacijų aukotojams teikiama statuso, turėtų būti žymiai lengviau PLB fondo instituciją atkurti su visomis jos anksčiau turėtomis teisėmis. Jūs ir kiti asmenys PLB fondo vardu su UIC pasirašę PLB Lituanistikos katedros steigimo sutartį, esate logiški asmenys dėti pastangas, kad universiteto vadovybė pasirašytos sutarties su PLB fondu laikytųsi.

Algimantas S. Gečys – inžinierius, spaudos bendradarbis, veiklus JAV LB ir PLB darbuotojas. Trimis skirtingais laikotarpiais (iš viso aštuonerius metus) yra buvęs JAV LB Krašto valdybos pirmininku.

LAIŠKAI

Žodžiai šį tą reiškia

Aprašydamas lietuvių krepšinio Arvydo Sabonio įvesdinimą į JAV krepšinio panteoną (Basketball Hall of Fame), „Draugo“ bendradarbis Raimundas Marius Lapas rašo: „Sabonį norėta pakviesti į „Trail Blazers“ dar 1986 m., tačiau tuomet Lietuva buvo TSRS sudėtyje ir tai buvo neįmanoma dėl politinių priežasčių“ (2011 m. rugpjūčio 20 d.).

Žodžiai, kuriuos vartojame, vis tik šį tą reiškia. Niekas nesiginčys, kad 1986 metais Lietuva buvo „TSRS sudėtyje“, tačiau toje „sudėtyje“ ji buvo todėl, kad tada Lietuva buvo Sovietų Sąjungos okupuota. Tai kodėl nerašyti taip, kaip buvo?

Dažnai tenka nugirsti murmant, esą, žydai „dar vis negali Holokausto užmiršti“. Aš tikiuosi, jog tiek žydai, tiek mes visi, masinio žydų naikavimo niekad neužmiršim ir kad „Holokausto“ žodis iš kasdieninės vartosenos niekada nedings, kaip lygiai mes neturėtume užmiršti, jog sovietai jėga į Lietuvą įsiveržė ir ją pavergė. Sakant, kad „Lietuva buvo TSRS sudėtyje“ – ypač kada dar vartojamas sovietų atneštas „TSRS“ terminas – tarsi norima pasakyti, kad toje „su-

dėtyje“ Lietuva buvo „Tarybų respublika“.

Nei mes, nei daugelis Vakarų valstybių Lietuvos „TSRS sudėtyje“ buvimo niekada nepripažino, todėl visur ir visada turėtume atsiminti ir pabrėžti, kad Lietuva buvo svetimųjų okupuota. Matant lietuvių krepšininkus su užrašais „CCCP“ ant krūtininių, mums, išeivijoje, tikrai buvo skaudu. Keletą okupuotos Lietuvos sportininkų pažinęs, galiu patvirtinti, kad skaudu ir liūdna buvo ir kai kuriems jų.

Arvydas Barzdukas
Falls Church, VA

Apie Čikagos Lietuvių Bendruomenės apylinkes

Jeronimo Tamkutonio laiškas, išspausdintas „Drauge“ š. m. rugpjūčio 2 d. „Ar negalima suartinti bendruomenės?“, reikalauja patikslinimo.

Marquette Park ir Brighton Park yra dvi atskiros Lietuvių Bendruomenės apylinkės. Prieš dvejus metus Marquette Park apylinkės valdybai vadovavo puiki pirmininkė Dalė Ble-

kienė, dirbusi kartu su „Seklyčios“ vadovybe, rengusi trečiadienio popietes, kvietusi susirinkimus Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios parapijos salėje. Dėl sunkios vyro ligos ji turėjo savo pareigų atsisakyti. Naujos valdybos iki šios dienos nėra.

Brighton Park apylinkėi jau daug metų vadovauja nepailstanti jos pirmininkė Salomėja Daulienė. Jos valdybą sudaro dalis neseniai atvykusių iš Lietuvos tėvynainių, kurie su įvairaus amžiaus valdybos nariais sėkmingai tęsia valdybos veiklą.

Įvairiose Amerikos valstijose kuriasi naujos JAV LB apylinkės, kurios apjungia įvairaus amžiaus narius. Reikia džiaugtis, kad neseniai atvykę iš Lietuvos, nors ir labai užimti įsikūrimo šiame krašte rūpesčiais, jungiasi į mūsų bendruomenes ir įneša jaunatviškos energijos, naujų pasiūlymų sėkmingai ateities veiklai. Kiekviena Lietuvių Bendruomenės apylinkė, įkurta prieš daugelį metų ar dabar, yra vienodai svarbi ir reikalinga. Neskubėkime apylinkių apjungti, bet suraskime būdus jai gyvuoti.

Milda Šatienė
JAV LB XIX tarybos narė

TELKINIAI

„Neringos” jaunimo stovyklos stovyklautojai.

Algio Norvilos nuotr.

BRATTLEBORO, VT

Mano atostogos „Neringoje” Išpūdžiai iš jaunimo stovyklos Vermont kalnuose

MARIJA REMIENĖ

Nedaugeliui Cikagos apylinkėse gyvenantiems yra žinoma Vermont jaunimo stovykla „Neringa”. Kai prieš išvykdamą į stovyklą sakiau pažįstamiems, kad atostogausiu „Neringoje”, kai kas galvojo, kad atostogas leisiu Lietuvoje.

Šią karštą vasarą negalvojau vykti atostogų, nes rudenį vyktu į Lietuvą. Bet netikėtai paskambino sesutė Margarita ir pasiūlė man praleisti atostogas kitaip – atvykti į Vermont, į „Neringos” jaunimo stovyklą. Ses. Margarita „Neringoje” ves religinius pokalbius su jaunimu ir mokys jį religijos. Ji kvietė mane palaikyti jai kompaniją. Paprastai stovyklos metu svečiams nėra vietos, bet šį kartą seserų namelyje prie koplyčios, kur apsigyvens ses. Margarita, yra vienas laisvas kambarys. Stovyklos vadovybė sutiko, ir aš nusprendžiau dvi savaites praleisti stovykloje su jaunimu.

Stovyklos programų vadovė dr. Aldona Lingertaitienė supažindino mane su stovyklos darbuotojais, galėjau laisvai dalyvauti stovyklos programose. Stovyklos vadovams, namelių vadovams bei mokytojams programų vadovė trumpai pabrėžė skirtumą tarp vadovo ir taip vadinamo „boso”. Nuo pirmos dienos pajutau jos tvirtą vadovaujančią ranką, bet kartu ir kolegiškumą bei nuoširdų bendradarbiavimą.

Man atostogaujant dvi savaites Vermont kalnuose, gamta negailėjo saulėtų, gražių dienų. Dienos metu temperatūra siekė 80–82 laipsnius, o nakties metu nukrisdavo iki 69 laipsnių Fahrenheit. Toks gamtos dosnumas buvo man prie širdies. Dienas praleisdavau daug skaitydama, vaikščiodama, o vakarais galėjau pasidžiaugti jaunimo atliekamomis įvairiomis programomis.

Rytai mane prikeldavo skambūs vaikų balsai. Matydavau, kaip jie, pilni energijos, bėgdavo į aikštę ryto

mankštai, o po to – maldai. Ryto maldai būdavo paimama kokia nors psalmė ar kitokia ištrauka iš Šv. Rašto. Malonu buvo stebėti jaunimo išradinimą, inscenizuojant Šv. Rašto mintis. Kiekvienas namelis turėjo po vieną vyresnio amžiaus studentą-vadovą, kuris miegojo vaikų namelyje, kartu valgydavo ir su savo namelio jaunimu dalyvaudavo užsiėmimuose.

Mane maloniai stebino tai, kad kiekvieno atskiro namelio stovyklautojai, o jų buvo 12, į valgomąjį ateidavo lydimi vadovo, prieš kiekvieną valgį sugiedodavo maldą. Pagalvojau, ar nebūtų gražu visose lietuviškose mokyklose prieš pamokas pasimelsti. Taip buvo daroma man augant Lietuvos mokyklose, vėliau – Vokietijoje. Tam laiko daug nereikia, o vaikui ir jaunimui suteikia ugdomąją vertę visam gyvenimui.

Gaila, kad kunigas Stepas Žukas, Šv. Petro ir Povilo parapijos klebonas So. Boston, MA, „Neringos” stovykloje galėjo būti tik keturias dienas. Mane stebino, kaip jis mokėjo prakalbinti didžiuosius ir mažuosius stovyklautojus, kaip jie visi eilute traukė pas jį išpažinties. Kun. Žuko asmenyje jau-tėsi atvirumas, jis mokėjo žaisti žodžiais. Iš stovyklos kun. Žukas su savo giminėmis išskubėjo į Lietuvą.

Vieną gražią dieną, trečiadienį, stovyklos vadovė pranešė, kad į stovyklą atvyksta Vermont vyskupas. Jam rūpėjo pamatyti, kaip jaunimas stovykloje leidžia dienas. Vyskupas atvyko iš ryto, prieš pusryčius, tad turėjo progą pusryčiauti su jaunimu ir pasikalbėti. Jaunieji berniukai, kaip musės apspito vyskupą, vaišino ir kvietė užėti į jų namelį, pamatyti, kaip jie gyvena. Vyskupas padėkojo, bet atsisakė, nes nedaug buvo likę laiko iki šv. Mišių – nespės visų 12 namelių aplankyti. Tai jis atidėjo kitam kartui.

Šv. Mišios vyko „beržų koplyčioje”. Vyko išpūdinga visos stovyklos procesija, kurios priekyje vadovai

nešė kryžių, vėliavas, Šv. Raštą, po jų išsirikiavę sekė gražiai apsirengę namelių stovyklautojai su savo vadovais. Gale ėjo vyskupas su vietos miestelio klebonu. Vyskupas žavėjosi lietuvišku jaunimu, jų gera nuotaika, atvirumu ir pagarba jam. Šv. Mišių lietuviškos giesmės vadovavo Rima Girniuvienė. Jai padėjo keli instrumentalistai.

Stovykloje kiekviena diena turėjo atskirą temą, pagal kurią vyko užsiėmimai. Viena diena buvo skirta Sibiro kankiniams atminti. Ses. Margarita vedė pokalbius grupelėse pagal

amžių, kiekvienam suprantama kalba. Pokalbyje apie Sibiro kankinę Adelę Dirsytę iškėlė Dievo Apvaizdos vaidmenį žmogaus gyvenime. Adelė Dirsytė parašė daug kam žinomą maldaknygę „Marija, gelbėk mus” lietuvių kalba. Ši maldaknygė yra išversta į daugelį kalbų, paplito po visą pasaulį. Ateitininkai buvo išspausdinę 10,000 knygų anglų kalba, bet tų knygų jau negalima nusipirkti. Tą vakarą buvo parodytas filmas, kaip jaunuoliai 2010 m. vyko į Sibirą ir tvarkė mirusių lietuvių kapus. Po filmo keli vyresnieji išsakė norą vykti į Sibirą su misija tvarkyti senolių kapus.

Kiekvieną vakarą vyko laužai vis su kitokia programa. Buvo talentų vakaras, kur kiekvienas galėjo parodyti savo gabumus. Vieną popietę vyko pačių stovyklautojų inscenizuoti septyni sakramentai su vadovybės aiškinimais. Visus sakramentus, ypač jaunimas, priėmė labai nuoširdžiai, nes tą vakarą vieno namelio vadovas tapo „kunigu”. Ryte jaunieji apgailestavo, kad prarado savo vadovą.

Sunku aprašyti visą stovyklos programą, bet noriu pabrėžti, kad programų vadovė dr. Aldona Lingertaitienė yra nuostabiai švelni, bendraudama su jaunimu. Ji visada turi tinkamą žodį kiekvieną pagirti, o vakare padėkoti už gerumą.

„Neringos” stovykla pasižymi lietuviška, katalikiška dvasia, šeimyniška nuotaika ir darniu vadovų bendradarbiavimu. Dvasinis auklėjimas taip pat yra svarbi stovyklos bendros programos dalis. Ten jaunimas turi daug erdvės sportuoti – nėra jokių cementinių takų, tik gražus didelis žolynas. Dabar man aišku, kodėl jaunimas noriai vyksta į „Neringos” stovyklą.

Šiais metais sovyklavo 90 jaunuolių nuo 7 iki 17 metų. Stovykloje yra graži koplyčia, papuošta dailininko Jurgio Daugvilos lietuviškais motyvais. Dailininko menu buvo sužavėtas ir Vermont vyskupas.

MANCHESTER, MI

Gera buvo tiesiog būti (1)

VITALIJA DUNČIENĖ

Šiemet gerų žmonių dėka mano šeima atostogavo lietuviškiausiame, mieliausiame, gražiausiame, idealiausiame žemės lopinėlyje – Dainavoje. Gėrėjausi nuostabiais saulėlydžiais ant veidrodinio ežero paviršiaus, stebėjau po dienos rūpesčių nuvargusius laumžirgius, besiruošiančius nakties poilsiui ant lelijos žiedo, sekiau akimis gal jau paskutinį dobilo žiedą lankančią bitutę, bandžiau suprasti, ką savo žuviška šnektą, tiesiai į akis žiūrėdamos man bandė papasakoti šimtai žuvelių, susirinkusių prie ežero kranto, žiūrėjau į lietuviško rūpintojėlio veidą, kuris, apšviestas vakaro saulės spinduliais, atrodė, lyg ir nebe toks susirūpinęs. O širdyje knibždėjo mintis: čia lietuviška dvasia dar tikrai gyva ir stipri. Tai nuostabus žemės lopinėlis. Bet... panašiai nuostabių žemės lopinėlių galima rasti daugelyje pasaulio vietų. Kas šį žemės lopinėlių pavertė ypatingu, nepakartojamu, tai – į Dainavos stovyklą susirinkę nuostabūs žmonės.

Kalbu apie ateitininkų Sendrau-

gių 1 šeimų stovyklą Dainavoje. Aš niekada savo gyvenime nesu patyrusi iš žmonių tiek draugiškumo, tiek meilės, tiek šilumos, tiek dalinimosi, tiek džiaugsmo, kiek patyriau Dainavoje. Aš niekur, niekada vienoje vietoje nemačiau tokios gausybės jaunų lietuviukų ir lietuvačių, kurie su tokiu malonumu dainuotų lietuviškas dainas, žaistų lietuviškus žaidimus, ragintų vieni kitus kalbėti tik lietuviškai, dirbtų darbelius ir žaistų žaidimus, padedami vyresniųjų draugų, o po visų užsiėmimų, nesigėdydami suklyptų Mišių maldai po didžiuliu ažuolu. Ir linksmumas ėmė supratus, kad visi pesimistai, tvirtinantys, kad svetur gyvenant išlaikyti lietuviybę yra neįmanomas ir nereikalingas užsiėmimas, yra neteisūs.

Kad Dainava tikrai stebuklinga vieta, parodysiu vienu pavyzdžiu. Vieną rytą pažadinti pirmųjų saulės spindulių, jaunieji žvejai susiruošė žuvalimo varžyboms. Nors mažiausieji žvejai be tėvelių pagalbos sunkiai perkeldavo koją per didesnę žolės kupstą, bet vyresniųjų draugų padedamas kiekvienas mažylis galėjo sėkmingai

Nukelta į 5 psl.

CICERO, IL

Žolinė paminėta ir Cicero

EDVARDAS ŠULAITIS

Nemažai reklamuota Žolinės šventė, gaila, nebuvo gausi tautiečių, kaip tikėtasi. Atvyko daugiausia tie patys veidai, kuriuos gali sekmadieniais matyti lietuviškose šv. Mišiose Šv. Antano parapijos bažnyčioje. Nepaisant to, kad šiemet Šv. Antano parapija mini savo 100-ąją sukaktį, nesimato jokio dvasinio pakilimo, nei lankytojų pagausėjimo.

Tad rugpjūčio 14 d. po rytinių pamaldų (jas, kaip įprasta, aukojo kun. dr. Kęstutis Trimakas, tuoj pat išskubėjęs į Brighton Park parapiją, kuri dabar yra likusi be lietuvio dvasiškio) beveik šimtinė, dauguma senesnio amžiaus žmonių, susirinko į parapijos buvusios pradžios mokyklos salę. Joje prieš 100 metų, kol buvo pastatyta dabartinė bažnyčia, būdavo aukojamos šv. Mišios.

Susėdus prie stalų (o jie užėmė gal trečdalį salės), ant jų atsirado lietuviško maisto, atrodo, namuose gaminto – juodos duonos su šoninės gabaliukais, naminės dešros, agurkų, sūrio, medaus, pyragaičių ir kt. Gėrimas irgi buvo savas – Audronės Bernatavičienės pagaminta naminė gira, kuri savo skoniu skyrėsi nuo skardinės ar

stikliniuose buteliuose iš Lietuvos atvežtos, kurią galima įsigyti lietuviškais produktais prekiaujančiose paroduotuvėse.

Pasistiprinus prasidėjo meninė dalis, kurios svarbiausia ašis buvo dailaus žodžio meistrė Liuba Šniūrevičienė ir jos talkininkė Virginija Mauručienė. Ypač pirmoji nemažai tarmiškai kalbėjo. Kai kurie klausytojai skundėsi, kad nelabai gerai suprato. Moterys papasakojo ir apie pačios šventės prasmę, o internete buvome atradę, jog Žolinė buvo žinoma dar pagonybės laikais. Dabar ji yra labiau religinė – Marijos į dangų ėmimo šventė, Lietuvoje tapusi viena iš valstybinių švenčių. Neaišku, kodėl, gal, kad žmonės turėtų tris nedarbo dienas ir galėtų daugiau išgerti.

Ciceriečiai renginyje turėjo progą patys padainuoti, akordeonu pritariant muzikei Vilmai Meilutytei. Dvi poros sušoko keletą tautinių šokių, be to, buvo rateliai, į kuriuos stengtasi įtraukti kuo daugiau šventės dalyvių, nors dalies jų kojos ir nelabai judėjo.

Nemažai vyko bendrų dainavimų, dainų tekstai buvo išspausdinti išdailintuose lapuose. Man labiausiai patiko „Dainuokim, dainuokim“, kurios pirmasis posmas skamba:

Pagrindinės Žolinės programos atlikėjos V. Mauručienė ir L. Šniūrevičienė.

*Kaip noris man šiandien dainuoti,
Dainuoti linksmai, iš širdies
Ir džiaugsmą man tau dovanoti,
Daug laimės, sveikatos linkėt.*

Tautietis Feliksas Bobinas pasigedo smetoniškų dainų iš prieškario laikų. Kadangi niekas jo dainuojamos dainos žodžių nežinojo, tai jis užtraukė vienas.

Pabaigoje, kaip jau įprasta, neapsieita be padėkos žodžių programos sumanytojoms, atlikėjoms. Tai padarė J. Kisieliūtė-Narutienė, išvardijusi

Žolinės sumanytoja, organizatorė Mėta Gabalienė (k.) su Deimante.

apie 10 žmonių, daugiau ar mažiau prisidėjusių prie šios programos surengimo. Atrodo, kad mintį suruošti renginį davė „kavinės“ vedėja Mėta Gabalienė, jos padėjėja Jonė Bobinienė bei kitos (jų visų pavardžių nevardysiu, nes netyčia galiu ką nors praleisti ir patekti į nemalonę).

Smagu buvo matyti bent vieną ryškesnę asmenybę iš tolimesnės vietovės – tai spaudos darbuotoją Aldoną Šmulskštienę, atvykusią iš Marquette Park. Taip pat buvo miela išvysti ir paskutiniu metu sunkiau sirgusį cicerietį Joną Krumplį, vėl apsilankiusį pas Cicero lietuvių (ši kartą atvyko lydimas savo dukros).

Atrodė, jog žiūrovai skirstėsi į namus patenkinti keliomis smagiai praleistomis valandomis.

Muzikė Vilma Meilutytė grodama akordeonu pagyvino renginį.

Jono Kuprio nuotraukos

Atkelta iš 4 psl.

pagauti nors vieną žuvelę, todėl užsitarnavo mažiau siai po vieną apdovanojimą. Koks gi žvejys galėtų pasigirti tokia sėkme eilinėse žuvalimo varžybose?

Vyresnieji – ne tik ilsėjomės, ne tik maitinome savo kūnus nuostabiai skaniu maistu, bet kas dieną šventėme Mišias, klausėmės pamokančių pamokslų, dalyvavome įdomiose paskaitose ir diskusijose. Čia į vieną būrį buvo susirinkę žmonės, turintys tiek daug išminties, žinių, nuojautos, įvairaus profesinio patyrimo. Todėl paskaitų dalyvių klausimai ir diskusijos lydėdavo kiekvieną paskaitą. Buvo gaila, kad gilesnėms diskusijoms, kurių metu būtų išnarpliota problema ir pasiūlyti jos sprendimo būdai, kiekvieną kartą vis pritrūkdavo laiko.

Vienas iš paskaitininkų kun. dr. Valdas Aušra garsiai išsakė lyg ir visiems žinomas mintis, kurių nuotrupas išsivežiau iš stovyklos su savimi ir iki šios dienos nešiojuosi: „Lietuviai dabar susiskirstę į nedideles, atskiras grupes draugystės pagrindu. Dalis lietuvių pyksta dėl Lietuvos sprendimo dėl dvigubos pilietybės. Lietuviai

žino/jaučia, kad Lietuvai yra visai nereikalingi. Dėl panašių priežasčių lietuviams išeivijoje gresia (kaip niekad anksčiau) labai greitas nutautėjimas. Jūs čia susirinkę savo laimingame pasaulėlyje džiaugiatės ir jaučiatės stiprūs, bet nematote, kad aplinkui viskas griūna! Ar ne panašiai visos didžiosios

pasaulio imperijos sugriuvo? Lietuvius visada į būrį suvienydavo ir skatindavo išlikti bendras priešas, kurio dabar iš lietuvių niekas nemato.”

Sunku, stovyklaujant Dainavoje, net ir savo mintyse ieškoti bendro priešo, kuris pabudintų mummyse didesnę norą ir pastangas burtis į būrį, labiau vertinti tai, ką paveldėjome savo gimimu, labiau mylėti ir gerbti vieniems kitus – visada išlikti lietuviais. Todėl priešo ieškojimo mintį atidėjau kitam kartui.

Dainavoje gera tik būti. Nuoširdžiai dėkoju visiems žmonėms, kurie „surado” Dainavą prieš daugelį metų, kurie pirko, statė, šiandien taip gražiai prižiūri, rengia stovyklas, aukoja pinigų, kad lietuviškas žemės lopinėlis „Dainava” ir toliau gyvuotų, turtingas savo gražia gamta ir nuostabiais auklėtiniais, kad ir toliau įkvėptų čia apsilankiusius žmones tapti geresniais lietuviais, katalikais, tėvais, kaimynais.

Ačiū, kad su mumis pasidalinote viskuo, ką turėjote.

Vitalija Dunčienė – Philadelphia lietuvių bendruomenės narė.

Vitalija ir Jonas Dunčios su sūnumis Dainavos stovykloje.

D. Čyrienės nuotr.

SKAITYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

V.S. FIL. ANTANAS PAUŽUOLIS

Pirmūnai, dalyvavę lietuvių skautijos veiklos atkūrimu, išvykus iš Tėvynės Lietuvos, traukiasi iš veiklos arba išeina į Amžinybę. Reikia pasidžiaugti, kad tų pirmųjų skautiška veikla pasižymėjo gilesniu skautijos supratimu, neretai jie skautišką veiklą statė aukščiau savo reikalų. Tokį požiūrį jie perdavė jaunajai kartai, kuri eina vyresniųjų pramintais keliais.

Jolanda Gudaitytė-Kerelienė skautauti pradėjo nepriklausomoje Lietuvoje. Vadovybė, pastebėjusi jos gabumus, skirdavo ją į vadovaujančias pareigas. Rusams okupavus Lietuvą ir prasidėjus naikinamajam karui, skautavimas nutrūko. Jis vėl buvo atgaivintas už Tėvynės sienų, Vokietijos išvietintų asmenų stovyklose, ir vėliau – jau išvykus į svetingą šalį. Energingoji Jolanda vėl skautauti pradeda 1947 metais, įstodama į Scheinfeldo stovykloje veikiančią „Baltijos“ skaučių-skautų tuntą. 1949 metais duoda vyresnės skautės įžodį, paskiriama vadovauti vyr. skaučių kandidačių būreliui, ji taip pat tunte ėjo adjutantės pareigas. Atsiradus galimybei, išvyksta į Ameriką, kurioje atsiveria naujos veikimo galimybės. 1951 metais prisijungia prie Akademinių skautų sąjungos Čikagoje. Būdama muzikali (Lietuvoje baigė Vilniuje muzikos konservatoriją fortepijono klase), įsteigia mišrų chorą ir jam vadovauja. Ištėkėjusi už energingo ir veiklaus skautijos veikėjo, skautininko, inž. Alfonso Kerelio, įsijungia į skaučių tuntą „Aušros Vartai”.

Sesė Jolanda, sukūrusi skautišką šeimą, pasinėrė į šeimos gyvenimą, bet nepamiršo ir skautiškos veiklos. Dukrai Vilijai sulaukus 6 metų, sesė Jolanda pereina į „Kernavės” skaučių tuntą, kurioje ėjo vadovės pareigas, talkino Kaziuko mugės darbuose. Turėdama menišką gyslę, jaunasias skaites mokė papuošimo meno. Vasaros metu vykdavo į skautų ruošiamas stovyklas „Rako” ažuolyne. Pažymėtinos stovyklos buvo: „Vaiva”, „Merkinė”, „Sietynas”, „Kernavės kuoras”, „Ragainė” ir kt. Stovyklose Jolanda eidavo vadovės ir net pastovyklės viršininkės pareigas. Kai kurioms skaučių stovykloms parašydavo dainų, ypač toms, kuriose pati stovyklaudavo.

Dukroms išėjus į savarankišką gyvenimą, baigus universitetus ir įsijungus į Akademinių skautų sąjungos veiklą, einant vadovių pareigas, mama v.s. fil. J. Kerelienė nepasiliko stebėtoja, bet įsijungė į Čikagoje veikiančią skautininkių draugovę, vadovaujamą s. Aldonos Palukaitienės. Paskatinta vyr. skautininkės suburia vyr. skaites ir skautininkes, gyvenančias pietiniuose priemiesčiuose į „Sietuvos” draugovę ir jai vadovauja. Sesė Jolanda, turėdama pakankamai energijos ir matydama, kad Akademikų skautų-filisterių veikla šlubuoja, ir čia perėmė vadovavimą į savo rankas. Skautininkės dukros Vilija ir Svajonė, aktyvios Akademikų skautų filisterių Čikagos skyriaus narės, talkino mamai.

Iš k. v.s. fil. Svajonė Kerelytė, a.a. v.s. fil. Jolanda Kerelienė ir v.s. fil. Vilija Kerelytė.
Iš Kerelių šeimos albumo.

Čikagos Akademikų filisterių veikla be Jolandos Kerelienės

Čikagos filisterių veiklai išsiplėtus, valdyba, vadovaujama pirmininkės J. Kerelienės, 2008 metų rudenį Karmelitų vienuolyno patalpose suruošė Akademinių skautų sąjungos Filisterių skyriaus „Studijų dienas”. Suvažiavimo tema buvo tolerancija, žvelgiant iš politinio, religinio ir psichologinio taško. Suvažiavimas buvo labai darbingas, sutraukęs nemažai klausytojų. Tai v.s. fil. J. Kerelienės nuopelnas. Čikagos filisterių skyrius

taip pat dalyvavo metinės vakariinės ruošime, vadovavo iškilmingai sueigai.

Ištikimai laikydamosi skautų įstatų ir ideologinių reikalavimų tarnauti Dievui, Tėvynei ir Artimui, sesė Jolanda dėjo daug pastangų, kad ir kiti akademikai sektų jos pavyzdžiu. Artėjant Velykų šventėms J. Kerelienė kviesdavo ASS narius prisijungti prie Ateitininkų ruošiamų dvasinių susikaupimų. Čikagos filis-

teriai su v.s. fil. J. Kerelienė dalyvavo ASS valdybos suruoštame suvažiavime Washington, DC minint lietuviškos skautijos, jau gyvuojančios per 90 metų įsteigimą.

Vienas iš didesnių v.s. fil. J. Kerelienės veiklos nuopelnų buvo noras suruošti dar vienas ASS „Studijų dienas” Karmelitų vienuolyne. Antrųjų „Studijų dienų” metu buvo planuota kalbėti apie pareigingumą šeimoje, religijoje ir visuomenėje, žvelgiant iš psichologinės pusės. „Studijų dienos” įvyks šių metų spalio 14-16 dienomis. Pagrindinei jų rengėjai staiga mirus, suvažiavimą rengti ėmėsi dr. Vilija Kerelytė. Suvažiavimo metu vyks iškilminga ASS ir Filisterių skyriaus sueiga, kurios metu naujosios narės ir jūniorai bus priimti į ASS gretas.

Be skautiškos veiklos J. Kerelienė buvo veikli ir visuomeninėje veikloje. Daug metų pirmininkavo lietuvių Moterų klubų federacijos Čikagos skyriui, priklausė Lietuvių Tautinei sąjungai ir Lietuvos Dukterų draugijai. Mylėjo Tėvynę Lietuvą ir labai išgyvendavo, skaitydama laikraščiuose apie daromas ne teisybes jos gyventojams.

Sesė Jolanda buvo meniškios sielos, rašė poeziją, dirbo įvairius rankdarbius. Ypač daug prisidėjo prie Kaziuko mugių ruošos. Skaites mokindavo, kaip gražiu papuošimu pritraukti pirkėjus. Nors jaunystėje augo kaip vienturtė dukterė, nebuvo išlepta, atvirkščiai – buvo labai jautri artimui ir jam dosni. Skautaudama ir dalyvaudama visuomeninėje veikloje, pirmiausia pabrėždavo artimo meilę ir pagalbą jam. Jos svetingų namų durys buvo atviros visiems. Jolanda rėmėsi savo vyru skautininku, inž. A. Kereliu, kuris skautauti pradėjo Lietuvoje, vėliau skautavo Vokietijos išvietintų asmenų stovykloje ir net ėjo tuntininko pareigas. Jolanda ir Alfonsas užaugino ir visuomeninei veiklai paruošė dukras Viliją ir Svajonę, kurios eina tėvų pramintais keliais, skirdamos daug laiko visuomeninei ir skautiškai veiklai.

V.s. fil. J. Kerelienė išėjus pas Aukščiausiąją, skautija ir lietuvių visuomenė prarado veiklią narę. Mums, pažinusiems ją, lieka sekti jos pramintais keliais. Budėkime kartu skautybei, dirbkime visuomenės gerui.

Jolanda Kerelienė (sėdi pirmą iš k.) FSS Čikagos skyriaus sueigos metu Pasaulio Lietuvių centre, Lemont.

Jūratės Variakojienės nuotr.

Vaikas – asmenybė, labai imli ir viską tobulai suvokianti, norinti ir sugebanti daug ką išmokti, pažinti. Mažylių tėvai, jausdami ant jų pečių gulančią atsakomybę už savo atžalų ugdymą, jiems paaugus dažniausiai ieško ugdymo įstaigos, kurioje vaikai būtų ne tik mokomi, bet ir ruošiami gyvenimui. Išeivijoje gyvenančios lietuvių šeimos, nenorinčios nutraukti lietuviškumo puoselėjimo tradicijų, džiaugiasi turėdamos galimybę savo vaikus leisti į lietuviškas mokyklėles. Deja, ne visur tokios galimybės yra. Čikagos priemiesčiuose įsikūrusios lietuvių šeimos dėl to neturėtų skųstis, kadangi čia veikia ne viena mokyklėlė ar vaikų darželis, kur mažyliai gali su savo bendraamžiais bendrauti lietuviškai, jie yra mokomi lietuviškai skaityti, rašyti, susipažįsta su mūsų tautos papročiais.

Viena iš jų – Amerikos lietuvių Montessori draugijos mokyklėlė „Žiburėlis“, įsteigta 1983 m. Pasaulio lietuvių centre (Lemont, IL). Mokyklėlėje montesoriškoje aplinkoje puoselėjama lietuvių kalba, tradicijos ir lietuviška dvasia. Į „Žiburėlį“ priimami vaikai nuo 3 iki 6 metų amžiaus. Šiokiadieniais veikia rytinė ir popietinė pamainos, pamokos vyksta lietuvių kalba. Apie montesorišką auklėjimo sistemą jau ne sykį buvo rašoma „Drauge“, tačiau buvo įdomu išgirsti, kaip šią mokyklą vertina „žiburiukų“ tėvai, ką, jų nuomone, „Žiburėlis“ duoda vaikams. Apie tai kalbamės su keliomis mamomis, kurių atžalos lankė arba dabar lanko šią mokyklėlę.

Mamų klausiau, kodėl jų šeimos savo vaikams parinko būtent montesorinį auklėjimą. Julija Deuschle sakė, jog jų šeima nori savo vaikus auginti savarankiškus, be to, kartu siekia juose ugdyti ir lietuviškumą. Judita Urba Hoch sakė: „Mums patiko montesoriška aplinka – čia vaikai mokosi savo tempu, darbelius atlieka tyliai, mandagiai ir maloniai. Mažesni vaikai stebi vyresnius, o šie moko ir padeda mažesniesiems. Svarbu, kad jie įpranta taip elgtis ne tik mokykloje, bet ir kitoje aplinkoje.“ Elona Mac Leod nuomone, Montessori mokymas yra tikrai pažangus, pagrįstas vaiko stebėjimu, mokyklėlėje nėra prievartos, vaiko energija nukreipiama tinkama linkme, o ne laužoma ar skatinama mokytojų sugalvota programa.

Daugelis kalbintų tėvų yra patenkinti, kad „Žiburėlyje“ sudaromos sąlygos jau ankstyvame amžiuje, kada vaikai yra ypatingai imlūs, smalsūs, atsiskleisti jų gabumams ir mokytis aplinkoje be prievartos. Šioje mokykloje vaikai neverčiami visi vienu metu daryti tą patį – jie gali pasirinkti, ką nori daryti, kam yra pasiruošę ir ką sugeba, o mokytojos stebi mažylių veiklą, juos paskatina ar padeda.

Veikla turi prasmę ir kryptį

Vaikai „Žiburėlyje“ įgyja daug vertingų žinių – jie sužino apie pasaulio žemynus, kitas šalis, apie miestus ne tik Lietuvoje, bet ir plačiame pasaulyje. Nuo mažens jie mokosi apie sudėtinės dalis – medžių, gėlių, paukščių, vabalų – t. y. visko, kas mus supa. Vėliau išmoksta pamatyti bendrą pasaulio vaizdą, iš dalių sudėti visumą. Be to, jie mokomi skaityti, skaičiuoti, suvokti daiktų tikrąją paskirtį ir savo pačių veiksmų svarbą šiame gyvenime. Mažyliai išmoksta siuvinėti, piešti, dažyti, klijuoti ir susipažįsta su muzika. Vaikai patys save sudraudžia, supranta, kas yra teisinga ir kas ne, kas nukrypsta nuo taisyklių, noriai padeda palaikyti tvarką tarp draugų ir savo aplinkoje.

Jovita Čepronas džiaugėsi, kad jų sūnus tapo savarankiškesnis, pats nori atlikti įvairius darbus namuose: šluoti, drožti, malti, plauti, apsirengti, susitvarkyti kambarį. Jovita sako pastebinti stiprią pažangą ir moksle: matematikoje, skaityme ir rašyme. Palankęs „Žiburėlio“ mokyklėlę, Čepronų sūnus jau rodo susidomėjimą skaičiais ir pradeda skaityti.

Mamų nuomone, labai svarbu, kad vaikai

Gustui Jasaičiui, Martynui Zinkevičiui ir Ariui Maurukui smagu atlikti darbelius, kurie pravers gyvenime.

Gyvenimo mokyklėlė

LORETA TIMUKIENĖ

„Žiburėlyje“ išmoksta ne tik gražiai lietuviškai kalbėti, bet ir patys spręsti problemas, būti kūrybingi ir sumanūs, ramūs ir tvarkingi. Mokykloje vyresni vaikai mokomi padėti mažesniems, taip jie elgiasi ir grįžę namo. Elonai patinka, jog vaikai mokyklėlėje išmokomi viską daryti savarankiškai, jiems nėra tarnaujama, tačiau kartu mažyliai išmokomi prašyti pagalbos ir padėti tiems, kam jos reikia. Mamos nuomone, yra gerai, kad kartu mokosi įvairaus amžiaus vaikai. Jie nežaidžia pliusiniais ar plastmasiniais daiktais, o dalyvauja tikrame gyvenime, tik pritaikytame prie jų dydžio. Jų ūgiui pritaikytų daiktų aplinkoje, primenančioje suaugusiųjų aplinką, jie, padedami ir paskatinami suaugusiųjų, sėkmingai išmoksta dalyvauti žmonių gyvenime, o ne atskirame „vaikų pasaulyje“, kuriame vaikams patarnaujama, už juos daug kas daroma. Visi daiktai mokyklėlėje turi savo vietą, vaikai mokomi ne žaisti, bet atlikti darbelius, pamažu jie išmoksta gerbti bet kokią darbą. Visa veikla montesoriškame auklėjime turi prasmę ir

Aras Kaunas ir Nida Polikaitytė džiaugiasi skaičių juosta.

kryptį, o nėra „laiko užmušimas ar praleidimas“, kol tėveliai namie „nuo vaikų pailsi“.

Tai ir gyvenimo būdas

Montessori metodas – tai ir gyvenimo būdas, ne tik laiko praleidimas mokyklėlėje. Mamos džiaugėsi, kad mokytojos aktyviai skatina tėvelius testuoti Montessori mokymą ir po mokyklėlės, namie ir kitur. Mokytojos Žibutė Mačiulienė ir Rolanda Varnauskienė nenuilstamai organizuoja švietėjiškas programas ir pokalbius su tėveliais apie Montessori auklėjimo esmę. Per kiekvieną tėvų susirinkimą jos pateikia pavyzdžius, nagrinėja temas, padedančias tėvams geriau suprasti, ką vaikai veikia mokyklėlėje, kaip ir kokie darbeliai daromi, kaip vaikus stebėti ir kaip jiems padėti būti savarankiškiems gyvenime bei vystyti kaip asmenybėms su savo privalumais ir skirtumais. Tokį švietėjišką darbą mokytojos atlieka savo iniciatyva ir savo brangaus laiko sąskaita. Tėvams tai yra neįkainojama vertybė, kurią mokytojos dovanoja jiems nemokamai.

Tėveliai džiaugėsi „Žiburėlio“ mokytojomis, kurios yra geros savo srities žinovės, išmanančios darbą ir apskritai gyvenimą, mokančios vaikus ste-

bėti, juos gerbti ir ruošiančios mažyliams tikram gyvenimui. „Jos visos save atiduoda vaikams, gerai išmano vaikų vystymosi dėsningumus. O svarbiausia – mokytojos gyvena ir dirbo Lietuvoje, tai labai svarbu, mokant taisyklingos lietuvių kalbos“, – sakė Elona. Julijai patinka, kad mokytojos visą laiką gražiai, ramiai ir su pagarba kalba su vaikais, vaikai iš jų ima pavyzdį, mokytojos stengiasi pavairinti užsiėmimus ir pritaiko pamokas pagal vaiko gabumus.

Mokytojos pasikviečia tėvus ateiti stebėti vaikus mokykloje, daromi tėvų-vaikų projektai. Elona, jau ne kartą dalyvavusi tokiuose projektuose, šįmet su dukra Magdalena kartu dailino vazonėlį. Pasak Elonos, tai buvo nuostabi patirtis, ji sako per tas kelias valandas tiek daug sužinojusi apie savo dukrą. Tai yra laikas, kurį mokytojos skatina skirti vaiko stebėjimui.

„Atrodo labai paprasta, – sako Elona, – bet taip iš tiesų nėra. Tyliai stebėti mes nė vienas nemo-kame, arba mums tai yra labai sunku, nes esame pripratę visur skubėti, daryti dešimt darbų tuo pačiu metu ir suktis kaip vijurkai. Ta tylą yra neįkainojama, ypač kai mokytojos paaiškina, kaip ją tinkamai pasinaudoti.“

Tėveliai patenkinti, kad ši Montessori lietuviška mokyklėlė įsikūrusi Pasaulio lietuvių centre, kur yra ir lituanistinė mokykla, bažnyčia, muziejus, sporto salė, kur nuolat renkasi lietuviai. Juditos nuomone, „Žiburėlį“ reikėtų pritaikyti vaikams, turintiems specialiųjų poreikių. Kai kurie tėveliai norėtų visos dienos programos.

Lietuviškumo tradicijos

Mamos džiaugėsi „Žiburėlyje“ puoselėjamomis gražiausiomis lietuviškomis tradicijomis – vaikai labai anksti, nuo pat 3 metų, sužino (kadangi yra toje pačioje klasėje, kaip ir vyresni vaikučiai) apie lietuviškas šventes, žymius žmones, tradicijas. Nuostabu girdėti, sako Elona, kai dukra pasakoja apie Kūčias, Velykas, Motinos dieną, Užgavėnes ir kitas šventes, pasakoja ir klausinėja apie Lietuvos karalius, kunigaikščius ir kunigaikštienes, Darius Girėną bei kitus žymius mūsų šalies žmones.

Vaikai per šventes apsirengia tautiniais drabužiais. Mokytojos su vaikais prieš Kūčias užmaišo tešlą ir iškepa kūčiukus, šiais metais visi nupynė Advento vainiką, Vasario 16-ąją ir Kovo 11-ąją vaikai atsineša iš namų ką nors lietuviško ir papasakoja apie tų daiktų reikšmę. Šiais metais jie išmoko apie karalių Mindaugą ir jo žmoną Mortą, apie Gedimino sapną ir pilį. Per Velykas vaikai margina kiaušinius, per Užgavėnes daro kaukes. Kiekvieną dieną prieš valgį sukalba malda.

Juditos nuomone, gimtosios kalbos ugdymas yra brangiausia „Žiburėlio“ puoselėjama vertybė. Mokyklėlėje vaikai išmoksta lietuviškų dainelių, žaidimų, skaičiuočių.

O kaip toliau?

Buvo įdomu sužinoti, ar nėra sudėtinga vaikams, baigusiems Montessori mokyklėlę, mokytis tradicinėje mokykloje. Julija, kurios jau trys berniukai baigė šią mokyklėlę ir pradėjo mokytis tradicinėje mokykloje, sako, kad jokių problemų nebuvo – jie klausė mokytojų ir gerai mokosi. Tik vyresniajam buvo sunku eiti nuo vieno užsiėmimo prie kito (pagal mokytojos pasiūlymą), nes jis buvo įpratęs „Žiburėlyje“ ilgiau dirbti prie vieno darbo, ypatingai, jei tas darbelis jam patikdavo arba būdavo įdomus, bet tai, pasak mamos, galbūt priklauso ir nuo jo charakterio. Judita taip pat patvirtino, kad jų vaikams nebuvo sudėtinga mokytis tradicinėje mokykloje.

Jovita, dirbanti Lemont Maironio lituanistinėje mokykloje mokytoja, sakė pastebinti, kad vaikai, baigę „Žiburėlį“, ateina į pirmą klasę tikrai gerai pasiruošę. Tad baimintis, kad „žiburiukams“, atėjus į kitą mokyklą, bus sudėtinga mokytis, tikriausiai neverta.

Pirmą kartą Lietuvoje įrašyti ir išleisti visi didžiojo M. K. Čiurlionio kūriniai

LAIMA APANAČIENĖ

Šiemet visas pasaulis švenčia garsaus lietuvių menininko ir kompozitoriaus Mikalojaus Konstantino Čiurlionio (1875–1911) šimtąsias mirties metines. Ta proga vyksta parodos, koncertai. Ne išimtis ir JAV lietuviai. Chicago Cultural Center, Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre, LR generaliniame konsulate New York, Lietuvos ambasadoje, Washington, DC – tai tik keletas vietų, kur jau buvo surengti renginiai šiai datai paminėti. Jie dar nesibaigia – JAV LB Kultūros taryba, padedant Lietuvių Fondui ruošia koncertų ir paskaitų ciklą (M. K. Čiurlionio kūrinius gros pianistas Gabrielius Aleksa, paskaitą „Čiurlionis po 100 metų“ skaitys prof. Stasys Goštautas), spalio 14 d. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre atsidadys vieno žymiausio Lietuvos akvarelisto Osvaldo Jablonskio darbų paroda „Čiurlionio takais“, Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė“ taip pat ruošia popietę, skirtą garsiajam dailininkui ir kompozitoriui.

Tačiau didžiausią darbą, minint šią sukaktį, nuveikė čikagiečiams muzikos mylėtojams gerai pažįstamas pianistas Rokas Zubovas, kompozito-

Rokas Zubovas

ties, pamažu bando ištaisyti provakaitis R. Zubovas. Jis iki šiol uoliai tęsia pradėtą kūrybinį „pokalbį“ su proseneliu, giliau ir prasmingiau pažindamas bei iš naujo atrasdamas daugiui nežinomus kompozitoriaus kūrinius fortepijonui, kurie gal taip ir būtų likę juodraščiuose. Šio „bendradarbiavimo“ vaisius – šešių kompaktinių plokštelių rinkinys ir keturiasdešimties puslapių bukletas „M. K. Čiurlionis. Compositions for Piano“. Pirmą kartą Lietuvoje įrašyti ir išleisti visi didžiojo Lietuvos genijaus M. K. Čiurlionio kūriniai fortepijonui. Septynios su puse valandos muzikos, tekstai apie Čiurlionį ir jo muziką, 6 CD, istorinės nuotraukos, Čiurlionio rankraščiai, tapybos darbų reprodukcijos ir kūrinių eskizai – viskas vienoje, iš pažiūros nedidelėje knygelėje-albume.

Ant kiekvienos kompaktinės plokštelės parašyti keturių miestų pavadinimai – Varšuva, Druskininkai, Sankt Peterburgas ir Leipcigas. Reikia pastebėti, kad teksto autorius – pianistas R. Zubovas – atsiskleidė kaip profesionalus muzikologas, savarankiškai išnagrinėjęs (ne)žinomus M. K. Čiurlionio kūrybos reiškinius. Anglų kalba išleistas albumas iliustruotas nuotraukomis, pagyvintas M. K. Čiurlionio dailės ir grafikos darbais, muzikiniais rankraščiais.

Angliška ir vokiška leidinio versijos su dideliu pasisekimu pristatytą Varšuvoje, Helsinkyje ir Leipcige.

Neseniai leidinys „M. K. Čiurlionis. Forte-pijoniniai kūriniai“ pasirodė ir lietuvių kalba. Prie lietuviško albumo išleidimo daug prisidėjo muzikologas Darius Kučinskas. Jis padėjo iššifruoti nuo laiko sudūlėjusius natų juodraščius ir net eskizus, kurie vietomis buvo beveik išsityrę.

Pirmieji lietuvišką leidinį išvydo kėdainiečiai (š. m. balandžio 7 d.). Kėdainių rajono mokyklos ir bibliotekos gavo dovanų visus Čiurlionio kūrinius fortepijonui. „Suomijoje ir Lenkijoje jau parodžiau bei bibliotekoms padovanojau angliškąjį variantą, o

Dr. Kazys Ambrozaitis kalba filmo peržiūroje Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. Agnės Vertelkaitės nuotr.

Čikagoje pristatytas dokumentinis filmas „Pavergtųjų sukilimas“

Rugpjūčio 19 ir 21 dienomis Čikagoje pristatytas filmas „Pavergtųjų sukilimas“. LR generalinio konsulato Čikagoje ir internetinės parduotuvės Dalelelietuvos.lt surengtos peržiūros vyko Balzeko lietuvių kultūros muziejuje bei Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre.

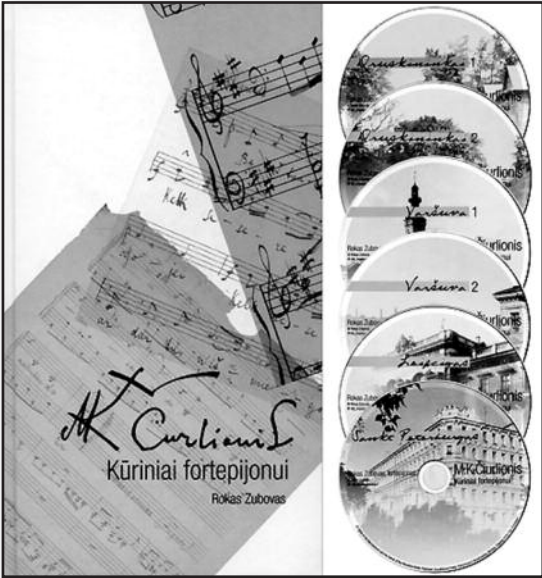
Renginių metu susirinkusiems kalbėjo ir prisiminimais dalijosi 1941-ųjų metų sukilimo dalyvis dr. Kazys Ambrozaitis.

2011 metais sukurtas dviejų dalių istorinis-dokumentinis filmas „Pavergtųjų sukilimas“, skirtas 70-osioms 1941-ųjų metų sukilimo metinėms

paminėti. Filmo kūrėjai, remdamiesi sukilimo dalyvių ir liudininkų pasakojimais, istorikų, mokslininkų komentarais ir vertinimais, autentiška archyvine medžiaga, siekia atkurti to meto įvykių raidą, atskleisti jų tragizmą ir reikšmę šiandienos Lietuvos istorijai.

Peržiūras parėmė Lietuvių fronto bičiuliai, Balzeko lietuvių kultūros muziejus bei Lietuvių dailės muziejus. Filmo DVD įrašus galima įsigyti internetinėje parduotuvėje www.dalelelietuvos.lt.

LR generalinio konsulato
Čikagoje informacija

Roko Zubovo knyga-albumas

riaus ir dailininko M. K. Čiurlionio provaikaitis, prosenelio 100-ųjų mirties metinių proga įrašęs visus jo fortepijono kūrinius.

Pianisto R. Zubovo „pokalbis“ prie fortepijono su garsiuoju proseneliu prasidėjo 1986 metais, tuomet vykusiam V tarprespublikiniame M. K. Čiurlionio pianistų ir vargonininkų konkurse, kuris buvo rengiamas kas ketveri metai. Tada jaunas atlikėjas buvo pagerbtas pirmąją premiją už kompozitoriaus kūrinių interpretaciją. Šiemet rugsėjo 14–23 dienomis vykstantis VI tarptautinis konkursas (nuo 1991 metų pasikeitė renginio tvarka, tuomet įvyko pirmasis tarptautinis M. K. Čiurlionio konkursas – L. A.) minės kompozitoriaus mirties metines.

Reikia pasakyti, kad muzikinė kūryba po M. K. Čiurlionio mirties nesulaukė tokio dėmesio kaip dailė. Dauguma kompozitoriaus muzikinės kūrybos net nebuvo išspausdinta. Šią klaidą, praėjus šimtui metų po jo mir-

Karolinos Kunčinautės
tekstilės parodos
„Keliaujantys veltiniai“
atidarymas
Čiurlionio galerijoje
vyks
rugsėjo 9 d.,
penktadienį,
7:30 val. v.

Taip pat bus pristatytas naujas konceptualus kūrinys „Keliaujantis namukas“, kurio video kūrė menotyrininkas dr. Vytautas Tumėnas. Parodos atidaryme dalyvaus autorė.

Karolina Kunčinautė. „Laimės paukštis“. Veltinis, siuvinėjimas.

„Šiuo metu veltinis labai išpopuliarėjo rankdarbių srityje, tačiau meninis veltinis – kita pakraipa. Tai paveikslai, apimtiniai erdviniai kūriniai, net skulptūros, miniatiūros, meniniai papuošalai, darbai, skirti interjerui, vienetiniai audiniai ir net drabužiai“, – sako menininkė. Kviečiame atvykti pasigrožėti menininkės sukurtais darbais.

dabar jau yra ir lietuviškasis. Visas balandis ir gegužė dabar man taps lietuviškojo varianto pristatymo mėnesiais“, – sakė pristatydamas leidinį Kėdainiuose R. Zubovas.

Pasirodžiusį šešių kompaktinių plokštelių albumą R. Zubovas pasiryžęs iki metų pabaigos pristatyti vos ne visai Lietuvai. Susitikimai su klausytojais jau įvyko Vilniuje, Chodkevičių rūmuose, ir Kaune, M. K. Čiurlionio dailės muziejuje. Naujasis leidinys bus perduotas visoms Lietuvos viešosioms bibliotekoms, gimnazijoms ir muzikos mokykloms, taip pat ir universitetų bei akademijų bibliotekoms. Pagaliau mokytojai turės galimybę pristatyti mokiniams Čiur-

lionio kūrybos palikimą; bibliotekose visiems prieinami taps visi Čiurlionio kūriniai fortepijonui – to Lietuvoje iki šiol nebuvo.

Autorius taip pat džiaugiasi atlikęs šį darbą: „Galiu pasidžiaugti tuo, kad savo rankose laikau M. K. Čiurlionio fortepijono kūrinių albumą, kuris pasirodė tikrai neeilinė proga“.

Naująjį leidinį galima įsigyti internete www.level.lt/lt/knygos/m-k-ciurlionis-compositions-for-piano-6-cd/. Angliakalbiui skaitytoju tai bus graži dovana. Kietais viršeliais knygą-albumą su 6 CD išleido leidykla „Impetus musicus“.

MŪSŲ STALUI

Paruošė Nijolė Nausėdienė • El. paštas: nausediene@aol.com

AGUROTIS: NEUTRALUS IR TURTINGAS KAIP ŠVEICARIJA

Kartą Agatha Christie išleido savo mylimą herojų Hercule Poirot į užtarnautą poilsį. Jis išvyko gyventi į kaimą, nustojo gaudyti nusikaltėlius ir tapo daržininku. Ar pamenate, ką jis augino lysvėse? Taip, jis augino aguročius. Tai buvo trečiame XX a. dešimtmetyje.

Tuo metu aguročiai Europoje jau buvo plačiai auginami. Tik kiek vėliau žmonės susipažino su kitais Viduržemio jūros regione auginamais įvairiaspalviais aguročiais – cukinijomis, kurios greitai užkariavo šeiminkų ir daržininkų širdis.

Žodynuose „agurotis“ į anglų kalbą verčiamas kaip „sweet melon“, bet tai nėra tikslus vertimas, nes agurotis yra cukinijos giminaitis, panašus į agurką, nieko bendro su arbūzu neturintis.

Atsiradimo istorija

Didieji keliautojai ir naujųjų teritorijų užkariautojai ispanai iš Naujojo Pasaulio, tiksliau – iš Pietų Amerikos, atvežė tabako, šokolado ir... aguročių. Tai – pirmoji aguročių atsiradimo versija.

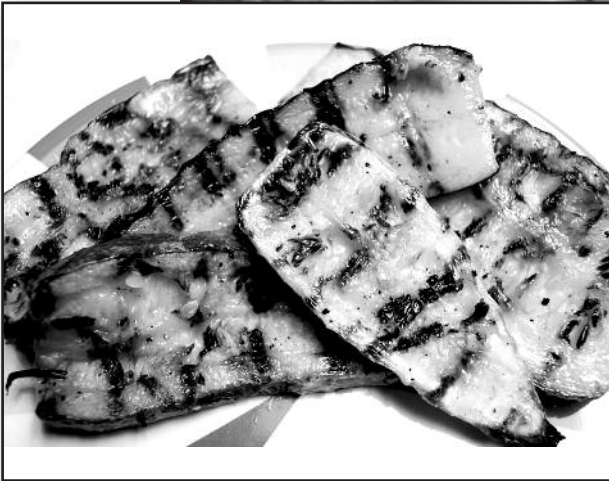
Pagal antrąją versiją aguročių herojų tėvynė yra Indija. Graži legenda byloja, kad moterims agurotį padovanojo dievai. Indų žvejai, išikūrę gyvenvietę ant vandenyno kranto, išplaukdavo gaudyti žuvies, o moterys lauždavo jų namuose. Kartą moterys paprašė dievų augalo, kuris augtų ant žemės, turėtų švelnų kaip žuvies minkštimą, būtų krabų ir moliuskų skonio, jūros, nutviekstos mėnulio šviesos, spalvos, turėtų tvirtą, kaip vėžio šarvą, luobelę. Taip dievai ir sukūrė agurotį.

Kad ir iš kur būtų kilęs agurotis, jis išpopuliarėjo visur – Pietų Amerikoje, Kinijoje, Indijoje, Balkanuose ir kitur.

Naudingos aguročių savybės

Nedidelis kalorijų kiekis užtikrina šios dietinės daržovės savybes. Aguročius galima naudoti gaminant mažai kalorijų turinčius patiekalus ir nebijoti susigadinti figūrą. Be to, aguročiai gerina žarnyno veikimą, pašalina iš organizmo natrio ir druskų perteklių.

Patiekalus iš aguročių galima įtraukti į pačias griežčiausias lieknėjimo dietas – jie padeda atsikratyti nereikalingo svorio. Naudingiausia, kaip ir visas daržovės, valgyti šviežias, dėti į salotas. Gydomoji mineralų sudėtis – dar vienas aguročių privalumas. Aguročiai itin vertinami dėl didelio juose esančio kalio (potasium) kiekio, jie normalizuoja druskų apykaitą, pašalina iš organizmo skysčių perteklių. Tai svarbu tiems, kurių yra sutrikusi inkstų veikla. Dėl nedidelio ląstelių kiekio aguročių galima valgyti visiems – ir mažiems, ir garbaus amžiaus sulaukusiems žmonėms.

Kadangi aguročiuose nėra šiurkščių maistinių skaidulų, juos į savo valgiaraštį gali įtraukti žmonės, sergantys virškinimo sistemos ligomis. Aguročiuose esantis didelis pektinų kiekis padeda iš organizmo pašalinti toksines medžiagas ir „blogąjį cholesterolį“, todėl patiekalai iš aguročių siūlomi aterosklerozės profilaktikai. Naudingas agurotis ir sergant tulžies pūslės ligomis, anemija. Ši daržovė turi askorbo rūgšties, PP ir B grupės vitaminų, todėl veikia stiprinamai.

Jeigu per metus dažnai sirgote ir gydėtės antibiotikais, būtinai tinkamai išnaudokite aguročių sezoną ir gaminkite iš jų įvairiausius patiekalus.

Agurotis kulinarijoje

Pagrindinė aguročio gastronominė vertybė – įgyti visų produktų, su kuriais yra ruošiamas, skonio savybių. Ši daržovė – puikus pagrindas patiekalams su įvairiais prieskoniais ir pagardais, su bet kokia mėsa. Aguročiai dera su kruopomis, kitomis daržovėmis bei vaisiais. Aguročius galima kepti, troškinti, gaminti ikrus, konservuoti. Į salotas dedama ir žalių, ir truputį apvirintų. Vis dėlto atminkite, jog išmaniai pagaminti aguročiai pasižymi švelniu ir truputį salstelėjusiu skoniu. Kita vertus, tereikia šiek tiek per ilgai pavirti ir jie taps neskania, visiškai beskone koše.

Pačia skaniausia ir populiariausia aguročio rūšimi laikoma cukinija. Ši aguročių rūšis atsirado Itali-

joje, jos pavadinimas, išvertus iš italų kalbos, reiškia „mažas moliūgas“. Kulinarijoje cukinija dažniausiai apdorojama termiškai.

Aguročiai troškinami kartu su kitomis daržovėmis ir mėsa, kepti ir troškinti naudojami garnyrams prie patiekalų iš ryžių arba bulvių. Ypač skanūs kepti aguročiai su majonezo ir česnako padažu. Iš troškintų aguročių daroma ypatinga užkanda, žinoma kaip „aguročių ikrai“. Jaunų, nevysiškai prinokusių vaisių galima dėti į daržovių salotas, prieš tai juos sutarkavus ir smulkiai supjausčius.

Iš smulkiai tarkuotų daržovių ruošiami aguročių blynai, kepamas kugelis. Labai mažo dydžio vaisius galima apkepti nesmulkintus. Populiarius Viduržemio regiono patiekalas – įdarytos cukinijos. Aguročius taip pat galima marinuoti – vienus arba kartu su kitomis daržovėmis. Yra net originalus cukinijų uogienės receptas.

Aguročiai ir baklažanai (egg plant)

Dar du produktai, kuriuos dažnai lyginame, – tai aguročiai ir baklažanai. Kodėl? Tikriausiai dėl abiejų

jų pailgos formos ir didelės gamnamų patiekalų įvairovės kiekio. Tik vargu ar šias daržoves galima viena kita pakeisti, nors daugelyje patiekalų jas galima naudoti kartu.

Aguročių ir baklažanų panašumai:

- tai mažai kalorijų turintys produktai;
- turi kalio, normalizuojančio vandens ir druskų apykaitą;
- patariamai širdies ir kraujagyslių ligų profilaktikai;
- maistui naudojami ne visiškai prinokę;
- padeda įsisavinti baltyminių maistą;

Aguročių ir baklažanų skirtumai:

- priskiriami skirtingoms biologinėms šeimoms: bulvinių ir moliūginių;
- baklažanuose yra didelis kiekis ląstelių, kurios beveik nėra aguročiuose;
- mikro- ir makroelementų daugiau baklažanuose;
- aguročiai pasižymi neutraliu skoniu ir kvapu, baklažanai – pikančiu skoniu ir tik jiems būdingu kvapu.

Aštroką baklažanų skonį galima sušvelninti gaminant juos kartu su švelniais aguročiais.

Gaminimo taisyklės

Žinoma, geriausi baklažanai yra prinokę, tvirti ir nepažeistos odos. Maža paslaptis: rinkdamiesi baklažanus atkreipkite dėmesį į pagrindo įdubimą. Jeigu duobelė labai didelė ir ovali, rankose laikote moteriškos lyties baklažaną, o jeigu įdubimas nedidelis ir apvalus – vyriškos. Tai labai svarbu kulinarijoje, nes „moteriškuose“ baklažanuose yra daugiau sėklų, todėl jie būna kartūs. Tad rinkitės „vyriškuosius“ – jie skanesni. Jeigu liko tik „moteriški“, rinkitės smulkesnius – jie jaunesni, todėl ne tokie kartūs.

Parengta pagal „Sveikata iš sodo“

SPYGLIAI

Šiuolaikiniame mene susigaudyti neskundu. Jei kažkas kabo ant sienos – tai dailės kūrinys. Jei daiktą galima apžiūrėti iš įvairių pusių – tai skulptūra.

* * *

Sutikau bičiulį dailininką, o šis toks labai liūdnas. Klausiu jo:
– Kas nutiko?
– Nupiešiau vienos moters portretą, gerai sumokėjo už jį, tačiau, kai atėjo užsakovė, tai jai viskas patiko – tik paprašė akis paryškinti.
– Tai ko dėl to liūdėti?
– Supranti, niekaip negaliu prisiminti, kurioje paveikslų vietoje tas akis nupiešiau.

* * *

Dailininkas ateina į galeriją, prekiaujančią jo paveikslais ir teiraujasi, ar pardavė kiek nors. Galerijos savininkas patenkintas jam sako:
– Visus pardavėme.
– Kas nupirko?
– Toks vyriškis, kuris dar teiravosi, ar po autoriaus mirties paveikslų kaina turėtų didėti. Aš atsakiau, jog paprastai bent dešimt kartų išauga. Tai jis visus ir nupirko.
– Keista, bet kartu tikrai džiugi žinia.
– Na nežinau, ar jums ji turėtų būti labai džiugi?
– Kodėl?
– Tas vyriškis sakė, kad jis yra jūsų šeimos gydytojas.

Bernardinai.lt

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loretatim@gmail.com

Aptarti Baltijos šalių energetiniai projektai

Magdeburgas (President.lt) – Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė Magdeburge susitiko su Vokietijos federaline kanclere Angela Merkel ir aptarė ekonominę ir finansinę padėtį Europos Sąjungoje bei Lietuvai ir Europai svarbių energetinių projektų įgyvendinimą.

Dvišaliame susitikime A. Merkel dar kartą patikino, kad Vokietija labai gerai supranta Lietuvos siekį užtikrinti energetinį saugumą. Tai ji teigė ir prieš metus lankydamosi Lietuvoje. Vokietija palaiko Europos vadovų sprendimą, kad iki 2014 m. būtų sukurta ES energetikos vidaus rinka, o iki 2015 m. panaikintos energetinės „salos“.

Pasak prezidentės, Lietuvai labai svarbi Vokietijos ir kitų ES valstybių parama užtikrinant tinkamą finansavimą mūsų valstybei svarbiems dujų ir elektros jungčių pro-

jektams 2014–2020 m. ES finansinėje veikloje. Su Vokietijos kanclere prezidentė D. Grybauskaitė aptarė ir branduolinės saugos klausimus.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė (deš.) susitiko su Vokietijos federaline kanclere Angela Merkel. **ELTA** nuotr.

Sutarta siekti bendro vardiklio vertinant totalitarinių režimų nusikaltimus

Vilnius (BNS) – Europai būtinas bendras totalitarinių režimų vertinimo vardiklis, pareiškė teisingumo ministras Remigijus Šimašius po susitikimo su Europos Sąjungos (ES) kolegėmis Lenkijoje.

Pasak Teisingumo ministerijos, Lenkijoje ES teisingumo ministrai, minėdami Europos Totalitarinių režimų aukų atminimo dieną, pasirašė pareiškimą, kuriuo išpareigojo siekti bendro vardiklio totalitarinių režimų nusikaltimų įvertinimui bei puoselėti bendrą Europos atmintį apie juos.

16 ES valstybių teisingumo ministrai ir Europos Parlamento pirmi-

ninkas sutarė remti totalitarinių režimų aukas bei plėtoti bendradarbiavimą siekiant šių nusikaltimų tinkamo įvertinimo, skatinti ir rengti įvairius minėjimo renginius, primenantčius šių nusikaltimų šurpumą ir pasekmes, imtis visų reikalingų priemonių užkirsti kelią tokiems veiksams pasikartoti.

Anot ministerijos, R. Šimašius per susitikimą dar kartą atkreipė dėmesį į Austrijos sprendimą neperduoti Lietuvai sulaikyto vieno iš pagrindinių Sausio 13-osios bylos įtariamųjų, buvusio KGB karininko Michail Golovatov.

Lietuvos kunigų seminarijose mokslo metus pradės dešimt jaunuolių

Vilnius (BNS) – Į kunigų seminarijas Vilniuje, Kaune ir Telšiuose šiemet kol kas priimta 10 jaunuolių. Į Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminariją įstojo 7 iš 8 stojusiųjų, į Kauno seminariją – 2 iš 4, o į Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminariją kol kas priimtas 1 iš 3 norą studijuoti pareiškusių jaunuolių.

Telšių seminarijos rektorius Jonas Ačas pabrėžė, kad pirmomis rugsėjo dienomis šioje aukštojoje mokykloje bus rengiamas papildomas priėmimas, nors pripažino, kad sunku tikėtis, jog jame dalyvaus ne tik du kol kas nepriimti jaunuoliai, bet ir nauji pretendentai.

Šiemet į Kauno kunigų semina-

riją priimti du jaunuoliai iš karto studijuos pirmame kurse – nuspręsta, kad jiems nereikės mokytis parengiamajame kurse, nes tai leidžia jų išsilavinimas – abu jie anksčiau įgiję magistro laipsnius kitose aukštosiose mokyklose. Pernai į Kauno seminariją priimti 7, atvyko mokytis 6 jaunuoliai. Telšių seminarijoje parengiamąjį kursą baigė 5 jaunuoliai, tačiau vienas po jo studijų čia nusprendė nebetęsti. Į Vilniaus seminariją pernai įstojo 8 jaunuoliai. Vilniaus ir Telšių seminarijose pasiruošimas kunigystei paprastai trunka 7, o Kauno – 6,5 metų. Būsimieji kunigai po parengiamojo kurso studijuoja filosofiją, vėliau – teologiją.

Seinai (ELTA) – Lenkijoje tęsiasi išpuoliai prieš Seinijos lietuvių kultūrinį ir literatūrinį paveldą. Bubelių kaime (Seinų valsčiuje), lietuvių literatūros klasiko poeto Albino Žukausko tėviškėje, buvo išniekintas statomas paminklinis akmuo, skirtas poeto 100-osioms metinėms. Vos prieš keletą dienų įmontuota paminklinė lenta naktį buvo sudaužyta ir apipilta raudonais dažais. Dažais subjaurotas ir akmuo. Prieš kelias dienas Punsco valsčiaus miestelio ir kaimų lentos su lietuviškais užrašais buvo nudažytos baltais ir raudonais dažais, išniekintas prie „Punsco užiegos“ esantis paminklas, skirtas lietuvių klijimo teatro 100-osioms metinėms. Lenkijos prokurorai tiria šiuos vandalų išpuolius. **ELTA** nuotr.

Libijos sukilėliai žada 1,7 mln. dolerių premijų už M. Gaddafi

Kairas (BNS) – Libijos sukilėliai pažadėjo 1,7 milijono dolerių už Muamar Gaddafi sulaikymą arba sunaikinimą. Anksčiau opozicijos atstovai pareiškė esą pasirengę amnestuoti kiekvieną, kuris sulaikys arba nužudys Libijos vadovą. Šiuo metu nežinoma, kur yra M. Gaddafi. Spėjama, kad pulkininkas gali būti slėptuvėje po viešbučiu „Rixos“, kuris yra pietvakarinėje Libijos sostinės Tripolio dalyje.

Šiame viešbutyje Libijos vadovo šalininkai laikė 37 užsienio žurnalistus, kurie rugpjūčio 24 d. buvo išlaisvinti. Žurnalistams nebuvo leista išeiti iš viešbučio „Rixos“, kai sustiprėjo kovos tarp M. Gaddafi kariškių ir sukilėlių. Niekas iš žiniasklaidos atstovų nenukentėjo, jiems Tarptautinė migracijos organizacija išdavė pasus, su kuriais jie galėtų iš Libijos sostinės išvykti laivu.

Tuo tarpu apie 400 žmonių žuvo, dar 2,000 buvo sužeisti per tris dienas vykusius mūšius tarp Libijos sukilėlių ir šalies vadovo M. Gaddafi režimui ištikimų pajėgų sostinėje Tripolyje. Laikinosios Nacionalinės Tarybos (LNT) pirmininkas Mustafa Abdel Jalil sakė, kad į nelaisvę pateko apie 600 M. Gaddafi palaikiusių kovo-

tojų, tačiau šis mūšis, pasak jo, dar nebaigtas, kol Libijos vadovas tebėra laisvėje. Sukilėlių atstovai tvirtina, kad M. Gaddafi ir jo šalininkai prarado 95 proc. Libijos kontrolę ir jo valdymui atėjo galas.

Libijos sukilėliai užėmė M. Gaddafi pastatus Tripolyje. **EPA** nuotr.

Baltarusijos pasieniečiai į šalį neįleido Lietuvos žurnalistės

Vilnius (ELTA) – Baltarusijos pasieniečiai neįleido į šalį Lietuvos radijo ir televizijos (LRT) žurnalistės Rūtos Lankininkaitės. Jie pareiškė, kad žurnalistė Baltarusijoje yra paskelbta nepageidaujamu asmeniu ir jai panaikinta viza. Reaguodama į šį įvykį Lietuvos Užsienio reikalų ministerija (URM) pasiaiškinti išsikvietė Baltarusijos ambasadorių Vilniuje. Su Baltarusijos ambasadoriumi Lietuvoje Vladimir Dražin susiti-

kęs užsienio reikalų viceministras Evaldas Ignatavičius pareiškė griežtą protestą dėl panaikintos žurnalistės R. Lankininkaitės vizos ir jos paskelbimo nepageidaujamu asmeniu Baltarusijoje.

R. Lankininkaitės nuomone, ji tapo nepageidaujamu asmeniu, nes per daug aktyviai pranešinėjo, kas vyksta Baltarusijoje, bendravo su opozicija, dalyvavo mitinguose, palaikė demokratiją.

J. Tymošenko šalininkai susirėmė su policija

Kijevas (BNS) – Rugpjūčio 24 d. Kijeve tarp Ukrainos buvusios ministrės pirmininkės Julija Tymošenko šalininkų ir policijos kilo susirėmimai. Policija užtvėrė centrinę Kijevo gatvę per J. Tymošenko šalininkų protesto žygį, tačiau opozicija prasilaužė per policijos sieną ir pradėjo į pareigūnus mėtyti akmenis bei butelius. Į įvykio vietą atvyko policijos pastiprinimas.

50-metė J. Tymošenko buvo sulaikyta rugpjūčio 5 d. Jai pateikti kaltinimai dėl piktnaudžiavimo įgaliojimais 2009 m. su Rusija pasirašant du-

jų tiekimo sutartį. Buvusiai Ukrainos premjerei gresia laisvės atėmimo bausmė iki 10 metų.

Tuo tarpu Kijevo Pečiorų rajono teismas patenkino prašymą leisti J. Tymošenko gydytojui ir slaugytojai kartu su kitais medikais įvertinti jos sveikatos būklę. J. Tymošenko, kuri sulaikyta tris savaites, skundėsi savo sveikata ir prašė leisti pasitarti su savo gydytoju. Komisija po apžiūros nusprendė, kad J. Tymošenko sveikatos būklė yra gera. Gydytojai pasiūlė jai dietą ir medicininę priežiūrą.

SPORTAS

Šendženas (BNS) – Šendžene (Kinija) pasibaigusį pasaulinių studentų vasaros žaidynių (universiados) medalių lentelėje Lietuvos sportininkai, iškovojo 5 aukso, 5 sidabro ir 3 bronzos medalius, užėmė 13-ąją vietą. Pirmą vietą medalių lentelėje užėmė Kinijos atstovai, iškovojo 75 aukso, 39 sidabro ir 31 bronzos medalius (iš viso – 145). Antrą vietą užėmė Rusijos sportininkai, pelnę 42 aukso

bei po 45 sidabro ir bronzos apdovanojimus (132). Treti liko Pietų Korėjos sportininkai, turintys 28 aukso, 21 sidabro ir 30 bronzos medalių (79). Estijos atstovai, turintys po vieną visų spalvų medalį, su Alžyro atstovais pasidalijo 37-ąją vietą. Per 13 varžybų dienų aukso medalius iškovojo 42 šalių atstovai, o iš viso apdovanojimus pelnė 65 šalių sportininkai.

VERSLO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loresetim@gmail.com

LIETUVA

Bendrovei „Vikeda“ suteiktas leidimas įvežti ir parduoti įmonėje gaminamus ledus į New York valstiją (JAV). Tokio leidimo iki šiol neturėjo nė viena Baltijos šalių ledų gamybos įmonė. Sertifikavimo darbai vyko visus metus, įmonė turėjo įgyvendinti pasterizuoto pieno gaminių kontrolės teisės aktų reikalavimus, pakeisti kai kuriuos gamybos įrengimus, atliktas patikrinimas pienu tiekiančioje Labūnavos žemės ūkio bendrovėje. Gavus leidimą „Dadu“ ledais jau pradėta prekiauti New York valstijoje. UAB „Vikeda“ dabar galės lengviau gauti kitų JAV valstijų prekybos leidimus, nes New York maisto saugos reikalavimai yra griežčiausi.

Alytaus šaldytuvų gamyklą „Snaigė“ siekia įsigyti bendrovė iš Kazanės miesto Rusijoje. Šaldymo įrangos gamintojai jau spėjo įvertinti Alytaus darbininkus, o dabar nagrinėja finansinius dokumentus. Į vienintelę Baltijos šalyse šaldytuvų gamyklą „Snaigė“ nusitaikė viena didžiausių Rusijos šaldymo įrangos ir vitrinų gamybos bendrovių „Polair“. Bendrovę valdo Rusijos turtuolis Aleksej Kovalčiuk, kapitalą susikroves iš prekybos spalvotaisiais metalais.

Pardavęs JAV bendrovei MOOG turėtas medicinos įrangos gamintojos „Viltechmeda“ akcijas, verslininkas Anatolijus Faktorovičius be verslo ištėvė tik pusmetį – šiuo metu jis drauge su partneriais steigia fondų valdymo įmonę. Europos investicinis fondas (EIF) atrinko valdytoją naujaisiems pagal JEREMIE iniciatyvą Lietuvoje steigiamiems rizikos kapitalo fondams. Tam buvo pasirinktas profesionalų susivienijimas, vadovaujamas A. Faktorovičiaus, kuris planuoja investuoti tiek į visiškai žalias idėjas, iš kurių išuktų sparčiai augantį verslą, tiek ir į jau rinkoje įsitvirtinusias smulkias ir vidutines įmones. Pradinės stadijos rizikos kapitalo ir Rizikos kapitalo fondų planuojamas dydis sieks 75–82,4 mln. Lt.

Apie 1,7 mln. litų kainavęs Palangos tilto remontas baigtas vos prieš tris mėnesius, o kurorto komunalininkai jau planuoja keisti peiliu ir dažais apgadintas turėklų dalis. Vos atidarius tiltą ant jo turėklų žvejai išskaptavo gilius griovelius meškerėms pasidėti. Įsibėgėjus vasaros sezonui įsiamžinti ant tilto suskubo poilsiautojai. Kadangi tilto turėklus „puošia“ išpjauštos širdelės ir vardai, miesto valdžia specialiai įsimylėlių užrašams skyrė plačią lentą, kuri tilto pabaigoje buvo pritvirtinta ant viso turėklo.

Delfi.lt nuotr.

59,000 Lietuvos bedarbių per pusantų metų bus padalyta 173,02 mln. litų iš Europos socialinio fondo. Šios lėšos bus skiriamos bedarbiams ar įspėtiems apie atleidimą žmonėms, padedant jiems laikinai įsidarbinti viešuosiose darbuose, įgyjant naujas specialybes ir darbo įgūdžius.

Delfi.lt nuotr.

Žinomas pokerio žaidėjas ir verslininkas Antanas Guoga ir inžinerijos paslaugų bendrovės „Techniniai projektai“ įkūrėjas Artūras Gudynas į tarptautinės inžinerijos paslaugų bendrovės „TP Engineering“ plėtrą ketina investuoti apie 20 mln. litų. Vien tik Lietuvoje jie žada įdarbinti ne mažiau kaip 100 inžinierių ir IT specialistų. „TP Engineering“ teiks gamybos įmonių procesų optimizavimo, gamybos patikimumo užtikrinimo paslaugas. Veiklą planuojama vykdyti Katare, Prancūzijoje, Jungtinuose Arabų Emyratuose, Suomijoje, Vengrijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Slovakijoje ir Azerbaidžane.

Radiacinės saugos centro specialistai perspėja Lietuvos žmones, kad sendaikčiuose gali būti nesaugių medžiagų. Įsigijus senovinį laikrodį, kompasą ar barometrą, gali paaiškėti, kad jame įmontuota skalė švyti dėl jos gamybai panaudoto radžio ar fosforo radionuklido. Spinduliuotės lygis prietaiso paviršiuje gali siekti iki 10–50 mikrorentgenų per valandą, tvirtina žinovai. Pasak jų, radioaktyviosios medžiagos įvairių prietaisų gamyboje pradėtos naudoti praėjusio šimtmečio pradžioje, dabar tokių medžiagų naudojimas gamyboje yra griežtai tikrinamas.

Lietuvos prekybininkai pastebi, kad ir šiemet didžioji dalis tėvų dar skaičiuoja kiekvieną litą, rengdami vaiką pirmai klasei, ir perka tik pačias būtiniausias prekes. Laimei, kanceliarinės prekės esą nebrango tiek, kiek maisto produktai. Vienų prekybininkų teigimu, didžioji jų dalis kainuoja tiek pat, kiek ir pernai, kiti pripažįsta, kad kainos kilo 7–15 proc. Į pirmą klasę vaikus rengiantys tėvai tikina, kad jiems prieš rugsėjo pirmąją gali tekti išleisti nuo 300 iki 1,000 litų.

Šiemet paskelbti duomenys rodo, kad šalies ūkiai stambėja. Iš kelio traukiasi ne tik mažžemiai 3–5 hektarų savininkai, pasėlių mažiau sėja ir 50 hektarų žemės turintys ūkininkai.

PASAULIS

Iš vertinimų agentūros „Standard&Poor’s“ (S&P) vadovo pareigų traukiasi Deven Sharma, jį nuo rugsėjo 12 d. pakeis „Citibank“ vykdomasis direktorius Douglas Peterson. Agentūra buvo aršiai kritikuojama dėl priimto nepopuliaraus sprendimo sumažinti JAV ilgalaikio skolinimosi vertinimą, o JAV Teisingumo departamentas pradėjo tirti, ar S&P dar iki kylant finansų krizei tinkamai vertino vertybinius popierius būsto paskoloms dengti. Tuo tarpu JAV vertybinių popierių ir biržos komisija ėmėsi tikrinti patį metodą, kuriuo remdamasi S&P sumažino JAV turėtą aukščiausią skolinosi vertinimą. JAV atstovai skaičiuoja, kad vertinimų agentūros kirtis (pirmas toks JAV) iš pasaulinių akcijų rinkų „išsiurbė“ 6,8 trln. JAV dol. S&P nekommentuoja, ar vadovo sprendimas pasitraukti susijęs su JAV ilgalaikio skolinimosi vertinimo sumažinimu ir po jo sekusia kritika.

Jungtinių Valstijų prezidentas Barack Obama telefonu kalbėjosi su garsiu amerikiečių investuotoju, fondo „Berkshire Hathaway“ vadovu milijardieriumi Warren Buffett apie tai, kaip paskatinti naujų darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą. Jie šiek tiek kalbėjosi apie galimas investicijų ir ekonomikos augimo skatinimo priemones, taip pat apie priemones, kurios galėtų padėti išspręsti biudžeto problemas.

Augantis investuotojų susirūpinimas dėl pakartotinės recesijos nu-smukdė JAV akcijų rinką. Rinka nei-giamai reagavo į sustiprėjusį susirū-pinimą dėl galimai prastos Europos bankų būklės. Energetikos sektorius dėl mažėjančių naftos kainų grei-čiausiai nukentės labiausiai.

Vienas stambiausių JAV bankų „Bank of America“ ketina atleisti 3,500 darbuotojų ir parduoti aktyvus, taip mėgindamas pagerinti savo pa-dėtį dėl padidėjusių probleminių pa-skolų apimčių ir pablogėjusios pa-saulio ekonomikos padėties. Prieš prasidedant prekybai banko akcijos buvo smukusios 2,3 procento.

JAV federalinis atsargų bankas krizės laikotarpiu stambiausiems ša-lies bankams išdavė paskolų iš viso 1,2 trln. JAV dol. Ši suma beveik pri-lygsta 2010 m. JAV biudžeto deficitui (1,29 trln. JAV dol. Didžiausią valsty-binę paramą gavo bankai „Morgan Stanley“, „Citigroup“ ir „Bank of America“. Nuo 2007 m. rugpjūčio iki 2010 m. balandžio jie iš JAV centrinio banko atitinkamai gavo 107,3 mlrd., 99,5 mlrd. ir 91,4 mlrd. JAV dol. Iš JAV federalinio atsargų banko pa-skolų gavo ne tik amerikiečių, bet ir Europos bankai. Didžiausią pa-skolą – 84,5 mlrd. dol. – JAV centrinis ban-kas išdavė britų bankui „Royal Bank of Scotland“.

Kam užsieniečiai Lietuvoje leidžia pinigus?

Vilnius (Delfi.lt) – Į Lietuvą jau netrukus ims plūsti krepšinio sirga-liai. Statistika rodo, kad atvykstan-tieji į šalį išleidžia čia milijonus litų. Lietuvos banko duomenimis, 2011 m. pirmą pusmetį užsienio mokėjimo kortelėmis Lietuvoje buvo atsiskaity-ta už 358 mln. litų, daugiausia užsie-nio kortelėmis atsiskaitoma viešbu-čiuose – juose sausio–birželio mėn. išleista 22,2 mln. litų. Taip pat užsie-nio kortelėmis dažnai atsiskaitoma kavinėse ir restoranuose (per pirmą pusmetį čia išleista daugiau nei 4,2 mln. litų), mokama už drabužius ir avalynę (7,3 mln. litų), kelionių agen-tūrų paslaugas (2 mln. litų) ar auto-mobilių nuomą (2,2 mln. litų).

Žinovai daro prielaidą, kad už-sienio kortelėmis atsiskaito ne tik tu-ristai, bet ir kitose šalyse dirbantys į tėvynę sugrįžę lietuviai. T turistų ir trumpam į šalį grįžusių asmenų pir-kinių krepšeliai skirtingi. Matosi, kad lietuviai grįžta sveikatos paslau-gų, o turistai renkasi nekasdienės prekes. Vos 2 proc. turistų į Lietuvą atvyksta sveikatinimosi tikslais, tačiau kortelių skaitytuvų duomenys rodo, kad sveikatos ir grožio prekės bei paslaugos labai dažnai yra apmo-kamos užsienio kortelėmis – pirmą šių metų pusmetį tam buvo išleista 8,3 mln. litų. Daugiau nei pusė mokė-jimų už grožio ir sveikatos paslaugas įvairiuose SPA ir penktadalį už me-dicines paslaugas buvo atlikti už-sienio mokėjimų kortelėmis. Tai lei-džia manyti, kad pas šalies odontolo-gus ar medikus apsilanko trumpam į šalį grįžę gyvenantys ir dirbantys už-

sienyje lietuviai.

Turistai dažnai leidžia sau rink-tis tokias prekes ir paslaugas, kurios neįeina į kiekvieno lietuvio kasdienių vartojimo prekių krepšelį. Už au-tomobilių nuomą užsienio kortelė-mis mokėta 92 proc. atvejų. 80 proc. suvenyrų ir dar 53 proc. meno gale-rijų dirbinių šį pusmetį buvo apmokė-ta užsienio kortelėmis.

Išsiskiria ne tik paslaugos ar prekės, už kurias mokama užsienio kortelėmis, bet ir miestai, kuriuose atsiskaitymui naudojamos užsienio kortelės. Daugiausia pajamų iš už-sienio kortelių mokėjimų surenkama Vilniuje – šis miestas net 5 kartus atsiskaitymų dydžiais lenkia Kauną ir Klaipėdą. Pagal atsiskaitymus už-sienio kortelėmis ketvirtą ir penktą vietas dalinasi turistų pamėgti ku-rortai – Druskininkai ir Palanga. At-siskaitymai užsienio kortelėmis taip pat populiarūs Alytuje, Šiauliuose, Panevėžyje ir Mažeikiuose.

Palyginus 2010 m. sausio–birže-lio Lietuvos banko duomenis su tuo pačiu laikotarpiu 2011 m., jaučiamas atsiskaitymų tarptautinėmis kortelė-mis padidėjimas. Nors atsiskaitymų suma pakito nežymiai, užsienio kor-telių operacijų skaičius išaugo 50 proc. Žinant, kad vidutinis atsiskai-tymas kortelėmis Europos Sąjungoje dvigubai dažnesnis nei Lietuvoje, tad prasidėjus Europos krepšinio čem-pionatui norinčių atsiskaityti užsie-nio kortelėmis skaičius išaugs. Vers-lininkai aktyviai ruošiasi pasinaudo-ti šio renginio atveriamomis galimy-bėmis.

100 METŲ TAUTINĖMS KAPINĖMS

Vienintelėms Čikagoje, skirtoms visiems lietuviams

DONATAS JANUTA

*Ateikite visi, kas tik norite.
Ateikite tikintis ir netikintis,
atradę ir ieškantys.
Ateikite nusivylę, pilni skausmo.
Kun. Arvydas Žygas, 1989 m. Vilnius*

*Aš išvysiu jus,
ir jūsų numirusio kūdikio kūną
išmesiu iš bažnyčios,
ir tad jus galite eit sau kur norit.
Kun. Mateuczas Krauczunas, 1898 m. Chicago*

Lietuvių Tautinės kapinės, šiais metais švenčiančios savo 100 metų jubiliejų, yra Čikagoje vienintelės lietuviams priklausančios kapinės. Jos yra vienintelės nuo pat 1911 metų įsteigimo, priėmusios ir vis dar priimančios visus lietuvius, nepaisant jų tikėjimo ar ištikinimų.

Jose palaidota daug Lietuvai nusipelnusių žmonių – buvęs Lietuvos prezidentas Kazys Grinius, aušrininkas dr. Jonas Šliūpas, JAV visuo-

Juozas Adomaitis Šernas

menės veikėjas ir Santaros-Šviesos rėmėjas Juozas Bachunas, Lietuvos generalinis konsulas Jonas Budrys, kompozitorius Vladas Jakubėnas, dailininkas Adomas Varnas, profesorai Vaclovas ir Viktoras Biržiškos, rašytojas Antanas Rūkas ir daugelis kitų. Kai kurių palaikai per praėjusius 20 metų perkelti į Lietuvą. Tautinėse ilsisi palaikai ir mano buvusių draugų ir kolegų, tarp jų per anksti iškeliavusių, buvusių aktyvių skautų akademikų – Liūto Griniaus, Mindaugo Pleškio, Rimo Cinkos.

Lietuvių Tautinėse kapinėse paminklų yra įvairių – senoviškų, tradicinių ir modernių. Daug paminklų su kryžiais, daug jų ir be kryžių, vienas net su bolševikiniu kūju ir pjautuvu. Laidojimo apeigos prie kapo vyksta pagal mirusiojo ar jo šeimos pageidavimus – kas pageidauja, kviečia kunigą, kiti pastorių, dar kiti atsisveikina be dvasininkų. Tautinės kapinės visus mielai ir pagarbiai priima.

Bet kaip ir kodėl 1911 metais buvo įsteigtos Lietuvių Tautinės kapinės? Tautinės buvo Čikagos antros lietuviškos kapinės, nes nuo 1903 metų tada jau veikė Šv. Jurgio parapijos klebonas, kun. Mateuczo Krauczuno įsteigtos ir jo valdomos, nors ne jam, bet vyskupui priklausančios Šv. Kazimiero vardo lietuviškos katali-

kiškos kapinės. 1911 metais beveik visi Čikagos lietuviai buvo paprasti darbininkai, tad steigti antras kapinės finansiškai buvo ir sunku, ir didelė prabanga. Be to, tie, kurie steigė Tautines kapines, beveik visi buvo išugdę katalikų tikėjimo, tad kodėl jie nepasitenkino Šv. Kazimiero kapinėmis?

Kai kun. Krauczunas steigė Šv. Kazimiero kapines, jam reikėjo surinkti daug lėšų perkant žemę kapinėms ir ją sutvarkant. Rinko jas per visus lietuvius – bažnytinčius ir nebažnytinčius, tikinčius ir netikinčius, prižadėdamas, kad kapinės bus skirtos visiems lietuviams. Edvardas Šulaitis („Draugas“ 2011 m. gegužės 31/birželio 1 d.) rašo, kad kun. Krauczunas surinkęs iš jų pinigų „apgavo“ tuos lietuvius, kurie nepriklausė parapijai arba buvo kitaip patekę į Krauczuno nemalonę, neleido jiems laidoti kaip „dievobaimingiems“ katalikams.

Romualdas Kriaučiūnas („Draugas“, 2011 m. birželio 23 d. ir liepos 12/14 d.), atsiliepdamas į Šulaičio straipsnį, rašo, kad gal kunigas Krauczunas neapgavo tų lietuvių, gal viso labo būta „nesusipratimo“. Jeigu taip, tai kapinių reikalai buvo ne vienintelis kun. Krauczuno įvykdytas „nesusipratimas“.

Dr. Jonas Šliūpas prie Adomaičio Šerno paminklo.

Lietuvoje kunigai buvo pripratę valstiečius valdyti griežta ranka, be jokių pasitarimų ar nuolaidų. Istoriakas kunigas Vincas Wolkowich-Valkavičius pastebi, kad tų laikų kunigai Amerikoje, atvykę iš Lietuvos, nesėkmingai „mėgino kontroliuoti parapijonių kiekvieną gyvenimo žingsnį“. Patys valstiečiai, daug metų caro bauginti Sibiru, dvarininkų – rimbų, o klebonų grasinami amžina pekla, buvo įpratinti būti paklusnūs. Juk ne taip seniai jų tėvai ir seneliai dar buvo baudžiauninkai, visai be jokių teisių.

Bet atvykę į JAV, tie valstiečiai surado naują laisvę ir pradėjo savarankiškai galvoti, patys vertinti ir spręsti reikalus. Dauguma kunigų nesusigaudė naujose aplinkybėse. O jeigu kunigas dar pasižymėdavo kokių charakterio trūkumu ar nepageidaujamu elgesio bruožu, dažnai tarp klebono ir parapijiečių kildavo atvira kova. Palyginkite kun. Žygo ir kun. Krauczuno žodžius šio straipsnio pradžioje.

Iš dalies Lietuvių Tautinės kapinės Čikagos lietuviai įsteigė kun. Krauczuno dėka. Bet, norint suprasti,

kodėl jos buvo įsteigtos, reikia suprasti tų laikų JAV lietuvių ir jų santykius su savo klebonais. Tuo tikslu naudinga pažvelgti į jų pačių žodinius liudijimus, transkripciją bylos, kurią kun. Krauczunas 1899 metais iškėlė laikraščio „Lietuva“ leidėjui Antanui Olševskiui ir redaktoriui Juozui Adomaičiui Šernui.

Antanas Olševskis (1863–1942), kilęs iš Marijampolės apskrities, 1889 metais atvykęs į Čikagą leido laikraštį „Lietuva“, tapo vienu iš energingiausių lietuviškų knygų leidėjų. Tarp 1894–1917 m. išleido 131 knygą,

iš viso apie 210,000 egzempliorių. Iš svarbesnių leidinių paminėtinas Antano Lelio anglų-lietuvių ir lietuvių-anglų žodynai ir dr. Jono Basanavičiaus pasakų rinkiniai. Olševskis visokeriopai rėmė tautišką veiklą tarp lietuvių. Už nuopelnus lietuvybei 1933 m. Lietuvos valstybės apdovanotas Vytauto Didžiojo ordinu. Olševskio

Kun. Mateuczas Krauczunas

sūnus, Čikagoje gimęs advokatas Antanas Olis (1898–1958), buvo žymus JAV lietuvių veikėjas, vienas iš lietuvių šalpos organizacijos BALF'as steigėjų.

„Lietuvos“ redaktorius Juozas Adomaitis Šernas (1859–1922) Lietuvoje kurį laiką redagavo Vinco Kudirkos „Varpą“. Jo Čikagoje redaguojama „Lietuva“ turėjo didelę įtaką visai lietuvių spaudai Amerikoje. Lietuvių visuomenė jam pastatė vieną iš žymiausių paminklų Tautinėse kapinėse.

Tačiau didžiuma tų laikų kunigų Olševskį ir Šerną vadino „bedieviais“ – vieni ragino parapijiečius jų vengti, kiti tiesiog draudė skaityti jų laikraštį ar turėti ką nors bendra su jais.

Tada lietuvių Čikagoje tik koks 10 proc. mokėjo skaityti ir rašyti. Kai Jonas Grinius, būsimas Lietuvos prezidento Kazio Griniaus brolis, 1892 m. suruošė pirmąjį Čikagoje lietuvišką teatro vaidinimą apie Žalgirio mūšį „Kova po Gruenvaldu“, žmonės „kasėsi galvą ir teiravosi, eiti ar ne, kad nebūtų iš to kas nors negero“, o tuometinis Šv. Jurgio parapijos klebonas, kun. Jurgis Kolesinskis bažnyčioje išsakyklos „iškeikė teatrą ir uždraudė parapijonams po smertiniu grieku ant pastatymo eiti“.

Olševskis ir Krauczunas kurį

Nukelta į 14 psl.

Karališku laivu Viduržemio jūra!

STASĖ E. SEMĖNIENĖ

Nr. 18

Todėl nestebina, kad Lietuvos gyventojai pasirenka ten keliauti bei vasaroti. O jau savo draugiškumu portugalai bemaž prilygsta Aliaska gyventojams ir Naujosios Zelandijos šauniems, itin draugiškiems ir mandagiems džentelmenams! Na, ypač jei juos prakalbini portugališkai, tada jie elgiasi su tavimi, lyg tu būtumei jų mieliausias svečias ar net giminė! Panašiai jautėmės ir Meksikoje. Anksčiau, keliaujant su dukros šeima po Europą, Nijolei Portugalijoje prabilus portugališkai (ta kalba ji kalba laisvai, gilino ją Brazilijoje, būdama Fulbright stipendininkė, vėliau dėstė University of Wisconsin ispanų bei portugalų kalbas), pajunti jų beribi šiltą atsinešimą. Deja, negaliu pati pasigirti portugalų kalbos žiniomis, žinau tik vienintelį žodį „obrigada” – „ačiū”, vyrai sako „obrigado”.

Kruopelytė apie Cunard

Yra keliautojų ir skaitytojų, kurie domisi viskuo, net ir mažiausiu menkniekiu, kitų manymu, nevertu dėmesio... Jų karštas troškimas viską pažinti bei kuo daugiau sužinoti yra beribis! – persekioja tarsi koks liguistas smalsumas atverti net pačią „Saliamono išminties” knygą! Tai va, tokiems uoliems „mokslinčiams” siūlome kruopelytę naujienų.

Seras Samuel Cunard, gimęs XVIII šimtmetyje (1787 m.) Nova Scotia, britų inžinierius, o XIX šimtmetyje „Cunard Steamship Line” įkūrėjas, 1839 m. įkūrė bendrovę Anglijos-Amerikos paštui gabenti. Jo pirmasis medinis irklais varomas garlavis „Britannia” savo pirmąją kelionę jūra atliko 1840 m. per 14 dienų ir 8 valandas. Kitas laivas „Aurania” buvo pirmasis (1883 m.) pastatytas su daugybe kajučių. Vis dėlto neaplenkė Cunard nė nuostoliai, kai 1915 m. vokiečiai nuskandino jo „Lusitania”. Tarp daugelio Cunard laivų „Mauretania”, pastatyta 1903 m., iki 1928 m. išlaikė Atlanto greičio rekordą. Pagaliau pirmasis pramoginis laivas „Queen Mary” jūrą išvydo 1934 m.!

Verksmingas atsisveikinimas

Iš Lisabonos ištisą parą plaukėme Atlanto vandenynu į Southampton. Mūsų nepailstama linksmutė mažoji „turistė”, užbaigusi rašyti jai mokytojos užduotą dienoraštį, bėgiojo, paskutinę minutę norėdama atsidžiaugti laivo teikiama malonumais. Ji sąžininga – kas vakarą vykdė jai paskirtą uždavinį, dažniausiai vakarienės metu, kai suaugusieji geros nuotaikos šnekučiausi apie dienos įspūdžius, smaguriaudami vis naujais skaniais patiekalais (omaras – jūros vėžys toli gražu nebuvo kasdieninis skanėstas, tik retkarčiais), tingiai gurkšnodami baltą ar raudoną vyną. O ji kartas nuo karto paklausdavo savo tėčio, kaip parašyti žodį ar kitą pažodžiui.. O ne, ji nepamiršo pasakyti „sudiev!” ir pačiam nuostabiam laivui... Kaip išdykusi ožkytė, išokusi į išorinį stiklinį keltuvą, ji važinėjosi žemyn ir aukštyn nuo raudonos juostos apačioje, per

platų tamsiai mėlyną plotą į didžiausią laivo dalį – baltą.

Maloniai stebėjomės laivo vadovybės labai rūpestingu bei greitu keliautojų laipinimu į krantą. Būdavo kruizų, kai mes apleisdavome laivą vidury nakties – 3 valandą, kai lauke – nors į akį durk. O va čia – po karališkų pusryčių su „Eggs Benedict” 9 val. ryto ramiai, be jokio susikimšimo, be gaisaties daugiau nei 2,000 turistų mandagiai, britišku įpročiu buvo tvarkingai ir nuoširdžiai paleisti „namo”... Laivo pareigūnai net visą

Lisbonas.

pusšimtį išvežiojo vežimėliuose.

Visame kame yra pradžia ir pabaiga. Taip jau Visagalio Kūrėjo sutvarkyta! Nelaukiant, nenoriai atslinco ir mūsų atsiskyrimo valanda... Kiekvienas atsisveikinimas dvelkteli liūdesiu. Ne veltui apie atsisveikinimo gilumą jautriai išsireiškė Shakespeare paauglys Romeo Montague, sakydamas savo mylimajai Juliet Capulet: „Farewell, farewell!!! Parting is such sweet sorrow That I shall say farewell till it be tomorrow!

Southampton uoste ir mūsų penketukas turėjo išsiskirti. Petras, išsnuomavęs automobilį, buvo pasiruošęs dešimčiai dienų dar su šeima pakeliauti po Angliją. Jis ketino aplankyti savo buvusią studijų vietą – Ealing College, anglą bičiulį Ričardą bei kitus buvusius studijų kolegas. O mudu su Mykolu turėjome vėl autobusu drožti pusantrų valandų į Londono Heathrow oro uostą skrydžiui į Čikagą.

Ogi čia ir pagavo mus gaudi akimirka. Švelnioji Zoe verkšlendama apkabino promočiutę atsisveikinti. O kai ji nuėmusi nuo savo kaklo gintarinę širdelę, kabančią ant retežėlio (mano dukros jai dovanota), ir užkabino ant mano kaklo, kūkčiodama prašė „Močiute, kasdien nešiok mano širdelę, kol aš grįšiu, kad nepamirštum mane”, ir toji neišlaikė – prapliupo žliumbti! Šitoki „tragišką” vaizdą, žemaitiškai tariant, veizėdama „verkiančios Magdalenos” mama net sudraudė: „Jūs silpnoji moteriškoje giminė, nustokite raudoti, lyg prie Raudų sienos!”

Lietuvaitės kova su krize

Uoste mus pasitiko tipiškas Anglijos oras (gerai pažįstamas bei puikiai patirtas prieš Antrąjį pasaulinį

CHIRURGAI

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DANTŲ GYDYTOJAI

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

šovė „Housekeeping”. Ir bematant, kaip ant delno, ji išliejo atsiradimo čia istoriją. Vyrai amputavus koją, ji staiga tapo šeimos galva, uždirbančia duoną. Susitaučius lėšų, grįšianti namo. Po 8 val. darbo 4 val. p. p. autobusu per vieną valandą pasiekia savo gyvenamąją vietą. Pasiteiravus, ar darbas sunkus, gavome minorinę gaidą nuskambėjusį atsakymą: „Nelengvas, kasdien reikia išvalyti 18 kambarių!” Ji itin maloniai pasakoja, jog šiame jaukiame viešbutyje yra susukta devynių (lietuviškas laimingas skaičius) lietuvačių „gūžta”. Taip miela buvo Jungtinėje Karalystėje būti su savo brangiais tėvynainiais!

Štai už trumpos valandėlės suti-kome rankšluosčius išvežiojantį Paulių Benevičių iš Šiaulių. O „Holiday Inn” restorane veidrodžius bevalančią šiaulietę Donatą užkalbiname trumpu lietuvišku „Kaip Jums einasi?” Jaunuolė, kaip ir Paulius Benevičius, jauna, kaip pavasario laikas, atskleidė savo „bosų” (labai nemėgstamas mano žodis) norą, greičiau „įsakymą” neplepėti su klientais. Dar ko betrūko?! Keltuve kone kaktom stuktėlėjome su žydinčia jaunuole Violeta iš Panevėžio, skubančia į kitą aukštą valyti apie 20 kambarių, svečių paliktų kaip po audros... Ir suspaudė lietuvišką širdį, ir baisiai pagailo savų jų, kodėl jie turi kaip vergai dirbti prasčiausius, sunkiausius, nešvarius darbus?.. Kai tuo tarpu iš Indijos atsitrenkė, angliškai kalbantieji dirba švarius, lengvus ir malonius darbus: maišydami gėrimus bare, barškindami mygtukus kasoje ar padavėjomis (gaudamos arbatpinigių) restorane! Sustojimas Londone, brangių saviškių, it seserų ir brolių, sutikimas buvo fizinė ir dvasinė atgaiva! Tarsi „lietuviškoje oazėje” atsigaivinę tyru vandeniui, grįžome iš niekad nepa-mainomo motiniškojo brangaus žemyno į likimo suteikto geros, malonios, dosnios „pamotės” žemyną, pri-glaudusį mus suvargusius, išmestus iš savų namų, gimtinės, žemės, be Tėvynės, be vardo vargdienius!

O atsidūrę namie, apžvelgėme skaidrų horizontą – o kas gi ten liko masinančio, itin patraukiančio, nematyto, dar niekada negirdėto? Neužgriebus uolaus Marcoldo rastų „stebuklų”, pasitenkini Dieviškojo Tapytojo siūsta įvairiaspalve vaivorykšte, linksminančia kasdienybėje ieškančią „jaunystės atgaivinimo!”

PABAIGA

karą bei po jo) – lynojo. Nesmarkiai, bet pakankamai, kad sugadintų pakilią nuotaiką. Turėjome Londone pernaktvoti ir tik kitą dieną iškristi namo.

Apsistojome prie oro uosto esančiame „Holiday Inn” viešbutyje. Šis „Atostogų viešbutis” niekada nėra buvęs vienu iš mano mėgstamų, bet šiuo sykiu likome patenkinti.

Atsimenu, kai gal prieš dvidešimt metų buvome apsisotę Karibų jūroje, Grand Cauman saloje, „Holiday Inn”. Lipant viešbučio laiptais, besišnekučiuojant lietuviškai, sutikome ir čia pat susipažinome su keliavimo aistruoliais Birute ir Jonu Sverais iš Detroit, MI. Po to su jais keliavome Ritos Penčylinės sudarytose grupinėse išvykose į Alaska ir graikų salas Mykonos, Rhodes, Santorini ir kt. Tais laikais mano bendrakeleivė Marytė Remienė, apžvelgusi mūsų kambarį „Holiday Inn” viešbutyje, jai neįprastu peiktinu tonu pastebėjo: „Na, ir dar skaitosi pirmos klasės viešbučiu, o ant sienos – nė vieno paveikslė! Tai bent ‘meno mylėtojai?’” Josios, tikrosios meno mylėtojos, kiekvienai moteriai elegancijos pavyzdys, pastaba buvo pirštu dūrimas į viešbučio vadovybės akį! O štai „Holiday Inn” viešbutis vertai garsėjo bei didžiavosi išskirtinai puikiu „balto” smėlio 7 mylių ilgumo paplūdimiu! Dar daugiau – dar niekur pasaulyje neradome skanesnių „Ceasar’s” salotų, kaip ten kasdien vakarienėje ragauti!

Viešbučio, mums patikusio savo britiška aplinka ir tvarka, koridoriuje, besikalbėdami su vaikaičiu lietuviškai, atsimušame į vikrią lietuvaite. Be jokios įžangos pusamžė moteris prisistatė esanti Liucija Kiršnienė iš Kauno miesto. Paklausta, ką čia veikianti, žaibo tvykstelėjimu at-

100 METŲ TAUTINĖMS KAPINĖMS

Atkelta iš 12 psl.

laiką bendravo draugiškai. Vienas pas kitą užeidavo. 1897 m. Olševskio vestuvėse šliūbą davė ne kas kitas, o Krauczunas. Bet 1897 m. kun. Krauczuno parapijiečiai subruzdavo dėl parapijos pajamų ir išlaidų, kai kunigas pateikė antrą parapijos finansinę ataskaitą, kuri nesutapo su pirmąja 1895 m. išduota. Antra ataskaita nurodė daug neaiškių ir netikėtų išlaidų, o pajamose buvo įrašyta mažiau parapijiečių aukų, negu kad duota. Bet didžiama parapijiečių vis tiek buvo tuo patenkinti: „Tai, brolau, sako, mūsų parapija puikiai stovi! Turime gražią kleboniją, skolų nėra, ir jau kasoje tu-

Dail. Adomo Varno antkapis.

A. Luko nuotr.

rime pinigų \$223.56. Tai ne taip kaip lenkų bažnyčios – skolose paskendusias. Tačiau šitą pasitenkinimą sudrumstė lenkų laikraštis „Lud“, nurodęs, kurio valsčiaus registracijos knygoje kun. Krauczuno parapijiečiai ras ant savo bažnyčios uždėtą 15,000.00 dol. skolą, kurią klebonas nuo jų buvo nuslėpęs.

Prasidėjo neramumai. Parapijiečiai reikalavo, kad kun. Krauczunas pasiaiškintų apie tą skolą ir kitus finansinius nesklandumus. Krauczunas vietoj aiškinimosi, lauk išvadydavo visus, kurie ateidavo teisybės ieškoti, vienam net pagrasindamas, kad jo numirusį kūdikį išmes iš bažnyčios. Olševskis ir jo laikraštis „Lie-

tuva“ mėgino nesikišti į šituos ginčus, nes jis turėjo sugyventi ir su parapijiečiais, ir su kun. Krauczunu.

Pagalčiau kitų miestų lietuviški laikraščiai Pennsylvania „Vienybė Lietuvninkų“ ir Baltimore „Kardas“ pradėjo rašyti apie tuos neaiškius kun. Krauczuno parapijos finansus, net aštriai Krauczuną kritikuoti už parapijiečių skriaudimą ir akių muilinimą. Peikė ir laikraštį „Lietuva“, kodėl jis tyli, ar tik nebus klebono papirktas. Olševskis neturėjo kitos išeities, kaip tik išspausdinti visas kun. Krauczuno ataskaitas, su visų neteisingų įrašų paaiškinimais, nurodant nuslėptą skolą, pabrėžiant, jog neatsiskaityta su nemažai klebono gautų parapijos pinigų. Dar pridūrė, jog kažin kur tie pinigai dingę ir kažin, ar tinkamos ataskaitos galima laukti iš kun. Krauczuno, nes, beje, jis beveik kiekvieną dieną yra girtas. Pagaliau Pennsylvania laikraštyje „Garsas“ patys lietuviai kunigai viešai pareikalavo Krauczuno, kad jis pasiteisintų ir išduotų teisingą ataskaitą, nes tie vieši ginčai kenkia visiems kunigams.

Vietoj to, kad atsakytų į kunigų reikalavimą, kun. Krauczunas tik dar labiau prakeikė laikraštininkus, uždraudė parapijiečiams skaityti laikraščius ir 1899 m. sausio mėnesį iškėlė bylą prieš „Lietuvos“ leidėją Olševskį ir jos redaktorių Adomaitį Šerną už šmeižtą („libel“) pavadinant jį vagimi ir girtuokliu. Dėl vagystės klebonas teisme aiškinosi, kad ataskaitoje tai buvo tik klaidos, o ne suktybės, kad ne jis tas klaidas padarė. Tačiau „klaidos“ buvo vienpusiškos – ataskaitoje išlaidos nurodytos didesnės, negu buvo iš tiesų, o pajamos nurodytos mažesnės, negu buvo – apie 25,000 dol. parapijiečių pinigų kažkur dingę. Daug apie pačio Krauczuno charakterį ir elgesį pasako liudininkų liudijimai teisme.

Petras Jonaitis, Čikagos parko policininkas, liudijo, jog jis matė kun. Krauczuną girtą tris kartus bažnyčioje pamokslą sakant. Jonas Aleksandras, užklaustas, pagal ką sprendė, kad kunigas buvo girtas per pamokslą, sakė: „Jo balsas buvo persimainęs ir rėkavo nei ši, nei tai: ‘o, broliai, o, seserys, kur mūsų arkliai, kur mūsų vaikai, kur mūsų tėvai, o! o!’ tai viskas, ką jis pasakojo.”

Juozas Galinskas, darbininkas,

liudijo, kaip vieną vakarą sutiko kunigą:

J.G.: Buvo tai vakare, ir aš sutikau juos keturis.

Advokatas: Kas jie buvo?

J.G.: Juozas Gerdauskis, Jonas Možeika, kunigas Kraučunas, ir dar viens kurį nepažinau. Jie buvo visi girti ir visi ant vietos nepastovėdami strapaliojo.”

Adv.: Ką jie darė?

J.G.: Jie strapaliojo.

Juozas Demskis paliudijo, kad kai dienos metu užėjo į kleboniją sutvarkyti savo kūdikio laidojimą, rado kun. Krauczuną girtą:

J.D.: Aš supratau iš to, kad jis pradėjo vėmti ir jis smirdėjo degtine.

Advokatas: Na, ir kunigas svirduliavo aš mislinu?

J.D.: Teip.

Juozas Skinderis, siuamų mašinų agentas, liudijo: „Aš tuojaus pamečiau bažnyčią, kaip tik pamačiau kunigą gerent. Priegtam, jeigu žmogus duoda ant bažnyčios pinigus ir negauna už juos pakvitonės [ataskaitos – D. J.], tai matyt čia apgavystė, humbugas, ir į tokią bažnyčią aš nenoriu prigulėti. (...) aš pasakiau sau, kad jis, girtas, manęs nieko pamokinti negali.”

Panašūs liudijimai teisme tęsėsi visą savaitę. Pasisakė 52 liudininkai, daugiausia kun. Krauczuno parapijiečiai arba buvę parapijiečiai. Po to prisiektiesiems teismo tarėjams („jury“) prireikė tik pusantros valandos nuspręsti, kad Krauczuno ir už jį pasisakiusių keleto liudininkų pasakojimai neįtikėtini, kad „Lietuvoje“ pasirodę straipsniai apie Krauczuno parapijos finansinius nesklandumus ir girtuoklystę neprasižengė su tiesa, ir Olševskis su Adomaičiu Šernu buvo visiškai išteisinti.

Tuo laiku dauguma JAV lietuvių parapijų buvo steigiamos ir organizuojamos ne dvasininkijos, bet susidariusių komitetų. Kunigas būdavo dažnai pakviečiamas, kada parapija jau buvo susikūrusi, kartais net ir bažnyčiai žemė nupirkta. Tada kildavo nesutarimai tarp Lietuvoje buvusio visagallo kunigo ir savarankiškai galvojančių parapijiečių. Dėl tokių nesutarimų daug lietuvių buvo atstumti arba patys pasitraukė iš katalikybės – vieni metė tikybą visiškai, kiti steigė tautines lietuvių katalikų parapijas, nepriklausančias vyskupams. Tokios pat sąlygos lėmė ir Lietuvių Tautinių kapinių Čikagoje steigimą.

„Apie kapinių reikalą kalbėta saliuose ir įvairių žmonių namuose. Lauryno Ažuko saliune graborius Povilas Mažeika vieną sykį 1910 metų pabaigoj pasiskundęs, kad turys nabašninką, bet nežinąs kur jį dėti, nes dėkonas Kraučionas už kokius ten negyvėlio griekus nepriimęs jo kuno į Šv. Kazimiero kapines.”

Lietuviai tada buvo susibūrę į įvairias tautiškas pašalpos draugijas, pasivadinusias „Simano Daukanto“, „Tėvynės mylėtojų“, „Sūnų Lietuvos“ ir panašiais vardais. Ne visi kunigai pritarė toms draugijoms, nes jos dažnai veikė atskirai nuo bažnyčios, ir kunigų manymu, pernelyg savarankiškai. Rašoma, kad paskutinį pastūmėjimą steigti Tautines kapines „davęs kun. Kraučiono pagrasinimas iš ambonos, kad jis nepriimsias į Šv. Kazimiero kapines nei vieno kuno, kurs

Antanas Olševskis

gyvas budamas priklausęs kokiai nors tautiškai draugijai”. Tad nors šių metų Tautinių kapinių jubiliejinėje šventėje kun. Krauczuno pavardė turbūt nebus minima, bet vis tiek jis savotiškai priklauso tų kapinių kūrėjų būriui.

Poeto Kleopo Jurgelionio 1936 metais parašyta poema šių Tautinių kapinių 25 metų jubiliejui nemetaforiškai viename posme sako:

*Čia guli lietuviai
Mylėję,
Jieškoję šviesos ir gerovės,
Kovoję
Su priespauda, skurdu,
Su prietarais,
Su savo klebonais.*

Lietuviai, kurie atitrūko nuo katalikybės, vadino save „pažangiaisiais“ arba „liberaliaisiais“, jie beveik visi be išimties buvo auklėti katalikais. Anais laikais ne visi kunigai paisė savo parapijiečių teisėtų norų. Panašiai darė ir dabar dar daro katalikų vyskupai. Katalikai, kuriems ir aš pats priklausau, – kunigai ir pasauliečiai – turėtume gerbti ir užjausti anų laikų lietuvių, jų vargus ir kančias, nesvarbu, ar jie išpažino vieną ar kitą tikėjimą, ar visiškai jo atsisakė. Ypač užjausdume tokius kaip Olševskis, Šernas ir kiti, kurie steigė Tautines kapines ir dabar patys ten guli, nes jie norėjo bažnyčiose melstis, bet buvo varomi lauk dėl to, kad reikalavo, jog jų sunkiai uždirbti pinigai nebūtų iššvaistyti ir atiduoti svetimtaučiams vyskupams.

Prisiminkime kun. Žygo žodžius: „Ateikite visi, kas tik norite. Ateikite tikintys ir netikintys, atradę ir ieškantys. Ateikite nusivylę, pilni skausmo.” Jei ir ne tais pačiais žodžiais, tai tokiu pat nuoširdumu nuo pat jų įsteigimo Lietuvių Tautinės kapinės priima visus lietuvius.

Aprašytų įvykių laiku klebonas pasirašydavo Mateuczas Krauczunas. Vėliau jo vardas pradėtas rašyti Matas, arba Mateušas Kraučionas. Taip pat ir Antano Olševskio pavardė vėliau dažnai rašyta Olšauskas.

Rašant šį straipsnį ypač naudingi šaltiniai buvo „Lithuanian Religious Life in America“, Vol. I-III, William Wolkovich-Valkavičius (1991–1998, Norwood, MA); „Antanas Olšauskas“, red. Petras Jurgėla (1934, Sodus, Mich.) ir „Istorija Chicagos Lietuvių, Jų Parapijų“, Antanas Olševskis (1900, Chicago, IL).

Donatas Januta – teisės daktaras, buvęs California valstijos prokuroras (deputy attorney general), elektronikos inžinierius, dirbęs montuojant „Saturn“ raketą. Dabar verslininkas. Penkių dukrų tėvas. Komentatorius, Lietuvos istorijos klausimais.

LIETUVIŲ FONDAS

14911 127th Street • Lemont, IL 60439 • tel. 630-257-1616

Fax 630-257-1647 • admin@lithfund.org

Lietuvių Fondas per 50 metų paskyrė virš **\$16 milijonų** lietuviybės išlaikymo tikslams, remdamas įvairius projektus bei suteikdamas stipendijas lietuvių kilmės studentams. Lietuvių Fondo PSK skirstymo duomenys yra pateikti naujame leidinyje „LIEPSNA“ (2011 metų Lietuvių Fondo pelno skirstymas), kuris yra patalpintas LF interneto svetainėje: www.LithuanianFoundation.org Malonaus pasiskaitymo!

Lietuvių Fondo administracija

I can show you how to get a high % yield on your money today. Take control of your IRA, Pension Plan, Savings, CD's and invest these monies in Private Mortgage Loans.

BUILD WEALTH IN A HURRY!

REALTY & INVESTMENTS

SKAMBINKITE
tel. 630-965-6608

These loans are secured by a 1st mortgage with low loan to value (LTV) ratios of 70% or less. Increase the yield on the same money you're investing now and see what happens!

Biržų piliakalnio Vasaros
teatrui – 80

Vasaros teatro scenos uždanga. Dailininkas – gimnazijos piešimo mokytojas Povilas Andrejauskas. Piešinyje – Biržų pilies vaizdas, šonuose – koklių su Liudvikos Karolinos, Boguslavo Radvilos inicialais, liūto, einančio sienele, reprodukcijos. Tapyta 1931 m.

ANTANAS SEIBUTIS

Dar 1928 m. Biržų piliakalnio te-
ritorijoje pradėta statyti Va-
saros teatrui scena. 1928 ba-
landžio 24 d. „Biržų žinios“ rašė:
„Biržai atbunda. Pastarosiomis die-
nomis aktingesnieji Biržų visuo-
menės darbininkai pradėjo smarkiai
ruošti vasaros darbams. Ruošia-
masi statyti piliakalnį vasaros teat-
rui scena, statyti paminklą žuvu-
siems dėl Nepriklausomybės, ati-
dengti paminklą, minint 10 metų Ne-
priklausomybę kunigaikščiui J. Rad-
vilai.”

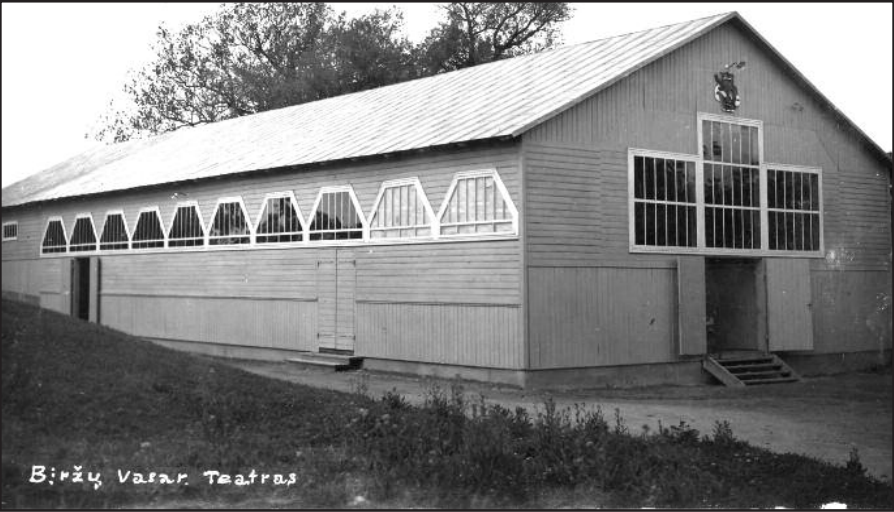
Scena Vasaros teatrui buvo pa-
statyta tų pačių metų rugsėjo mė-
nesį, ji kainavo 5,809 litų. Pats teatras
Biržų savivaldybės lėšomis buvo pas-
tatytas 1931 metų birželio mėnesį,
statinio projektą ir samatą sudarė
Biržų apskrities inžinierius P. Vi-
liūnas, statybos kainavo 8,340 litų.

1931 birželio 13 d. komisija (pir-
mininkas burmistras Povilas Klybas,

nariai – apskrities inžinieriaus pava-
duotojas, stud. tech. Albinas Paškevi-
čius, apskrities valdybos atstovas
Martynas Mažuika, miesto statybos
komisijos nariai Simsonas Lipšicas
ir Kazys Kairys) iš rangovo Bine Ka-
co priėmė pastatą.

Teatro salėje buvo įrengtas bufet-
tas, kurį miesto savivaldybė nuomo-
davo konkurso tvarka. 1935 m. vasa-
ros teatro bufetą nuomavo Ona
Pronsketienė, 1936 m. bufetas buvo
išnuomotas Benjaminui Kolupailai.

Vasaros teatre vykdavo įvairiau-
si kultūriniai renginiai, salė buvo
naudojama ir sporto reikalams – čia
sportuodavo gimnazijos mokiniai,
Biržų šaulių organizacijos nariai,
Biržų Darbo Rūmų kultūros klubo
nariai. Visiems, norintiems sportuo-
ti buvo nustatytas tam tikras laikas,
už šviesą kiekviena organizacija
mokėjo atskirai, už švarą taip pat
buvo atsakinga kiekviena organi-
zacija.

Vasaros teatras.

SIŪLO DARBĄ

Immediate positions available: excel-
lent pay & benefits!!! Established Skokie
Moving company looking for assistant
managers.
Call Jacob 847-980-0906.

Immediate Positions available for
CDL/Mover for Skokie based house-
hold goods moving company. Good pay
& benefits available. Must be at least 21
years of age.
Call Jacob 847-980-0906

Lietuvos Vyčių organizacija atsiuntė „Draugui“ dosnią 200 dol. auką už
veiklos ir nuolatinį straipsnių ir nuotraukų spausdinimą, ir linki ir to-
liau gražaus bendradarbiavimo. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

Kęstutis Sušinskas, gyvenantis Lemont, IL, kartu su metinės „Draugo“
prenumeratos mokesčiu atsiuntė mums 60 dol. auką laikraščio leidybos
išlaidoms sumažinti. Labai Jums ačiū.

PADĖKA
A † A
KAZYS MAJAUSKAS

Mano mylimas vyras iškeliavo į Viešpaties namus šių metų
liepos 10 d.

Noriu padėkoti kun. Jauniui Kelpšui už maldas koplyčioje,
kapinėse ir gedulingas šv. Mišias, aukotas kartu su Švč. Mergelės
Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos klebonu T. Koys.

Ačiū Viktorui Kelmeliui už skaitymus Mišių metu ir muzikai
Algimantui Barniškiui už giesmes.

Dėkoju karsto nešėjams Vitui Dauliui, Mečiui Mikutaičiui,
Alvydui Narbutaičiui ir Vytautui Stanevičiui.

Nuoširdus ačiū seselei Salvatore, lankiusiai velionį kiekvieną
dieną ligoninėje.

Ypatingą padėką reiškiu Vytautui Stanevičiui, mane globoju-
siam ir padėjusiam šioje sunkioje valandoje.

Dėkoju visiems, dalyvavusiems laidotuvėse, aukojusiems šv.
Mišioms ir Kauno Jėzuitų gimnazijai.

Ačiū Gaidas-Daimid laidojimo namų direktoriui Jerry
Daimid už malonų patarnavimą.

Liūdinti žmona Elena

ATLANTIC
Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight
Krovinių gabenimas
laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export
Automobilių pirkimas bei
siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages
Smulkių siuntinių siuntimas bei
pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje,
Estijoje

Air Freight
Krovinių gabenimas
lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking
Krovinių pervežimas
visoje Amerikoje.

8801 78th Ave **Bridgeview, IL 60455** Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Austė M. Vygantas, gyvenanti Winnetka, IL, kartu su metinės „Draugo“
prenumeratos mokesčiu atsiuntė mums 50 dol. auką. Labai ačiū.

Elena Calvano, gyvenanti Oak Lawn, IL, pratęsė metinę „Draugo“
prenumeratą ir prie mokesčio pridėjo 50 dol. auką. Nuoširdžiai Jums
dėkojame.

Regina M. Šilgalis, gyvenanti Willoughby, OH, pratęsė metinę „Draugo“
prenumeratą ir paaukojo 50 dol. laikraščio išlaidoms sumažinti. Labai
dėkojame.

Algirdas A. Banys, gyvenantis Bloomfield Hills, MI, kartu su metinės
„Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė mums 50 dol. auką.
Nuoširdžiai Jums dėkojame.

Paul Dalinda, gyvenantis Toronto, Canada, suprasdamas nelengvą
„Draugo“ finansinę padėtį, išlaidoms sumažinti paaukojo 50 dol.
Dėkojame už paramą.

Stasys Žukauskas, gyvenantis Chicago, IL, kartu su metinės „Draugo“
prenumeratos mokesčiu atsiuntė laikraščio leidybai 50 dol. auką. Esame
Jums labai dėkingi.

Joseph Bernot, gyvenantis Union, NJ, užsisakė „Draugą“ skaityti dar
metams. Kartu su prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. auką. Tariame
nuoširdų ačiū.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Rugpjūčio 28 d. 10:30 val. r. Brigh-ton Park Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje** (2745 W. 44th St., Chicago, IL) šv. Mišias aukos svečias iš Lietuvos, Kaišiadorių katedros vikaras kun. Vytautas Kirka. Maloniai kviečiame dalyvauti šv. Mišiose.

■ **Sekmadienį, rugpjūčio 28 d., Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos salėje** 6820 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL) po 10:30 val. r. vyks JAV LB Marquette Park apylinkės susirinkimas. Kviečiame visus gausiai dalyvauti susirinkime.

■ **Rugsėjo 3–4 d., šeštadienį–sekmadienį, Jaunimo centre, Čikagoje, vyks JAV LB Archyvų komiteto rengiama Archyvų ir bibliotekų konferencija.** Pradžia 9 val. r. Rugsėjo 4 d. 9 val. r. Tėvų jėzuitų koplyčioje bus aukojamos šv. Mišios.

■ **Pasaulio lietuvių centro gegužinė PLC sodelyje įvyks sekmadienį, rugsėjo 4 d. 12 val. p. p.** Kviečiame visus dalyvauti šioje šventėje, susitikti su draugais, skaniai pavalgyti, pasidžiaugti smagia muzika, išbandyti laimę loterijoje.

■ **Naujų mokslo metų atidarymas Čikagos lituanistinėje mokykloje** vyks Jaunimo centro didžiojoje salėje (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636). 8:30 val. r. šv. Mišios Tėvų jėzuitų koplyčioje. 10 val. r. iškilminga 2011–2012 mokslo metų atidarymo šventė. Maloniai kviečiame į šventę atvykti mokinius, mokytojus ir tėvelius. Daugiau informacijos suteiks mokyklos direktorė Jūratė Dovilienė tel. 630-805-4036 arba el. paštu jurate124@yahoo.com

■ **Dėmesio! Santaros-Šviesos 58-ame suvažiavime** Boston University dėstytoja, vertėja Jūra Avižienytė pranešimą „Sovietmečio nostalgija: vaikystė ir jaunystė lietuvių autorių, gimusių tarp 1964–1973 metais, literatūriniuose tekstuose“ skaitys rugsėjo 10 d., šeštadienį (ne penktadienį, kaip buvo skelbta).

■ **Dėl gausybės renginių JAV LB Cicero apylinkės lietuvių skelbtas rugsėjo 11 d. renginys „Tautos diena“** nukeliamas vėlesniam laikui. Renginio data bus paskelbta vėliau.

■ **Pipirų ratelis savo mokslo metus pradeda rugsėjo 12 d.** Priimame vaikučius

nuo 18 mėnesių amžiaus. Renkamės Pasaulio lietuvių centre kartą per savaitę. Daugiau informacijos suteiks Ilo-na Didžbalienė tel. 630-544-6686.

■ **Rugsėjo 25 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p. Lietuvių Tautinėse kapinėse** (8201 S. Kean Ave., Justice, IL 69458) vyks iškilmingas kapinių 100-mečio minėjimas. Po minėjimo 1 val. p. p. Willowbrook Ballroom (8900 S. Archer Ave., Willow Springs, IL 60480) vyks jubiliejiniai pietūs ir dokumentinio filmo apie Lietuvių Tautinės kapines premjera. Vietas užsisakyti prašoma tel. 708-458-0638.

■ **Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje** (Marquette Park) sekmadienį, rugsėjo 25 d. 10:30 val. r. šv. Mišiose dalyvaus garbingas svečias vyskupas Andrew P. Wypych. Kviečiame visus dalyvauti Mišiose ir susipažinti su naujuoju mūsų vikariato vyskupu.

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **JAV LB XIX tarybos III sesija vyks** spalio mėn. 7–9 dienomis Renaissance Newark Airport Hotel (1000 Spring St., Elizabeth, NJ 07201). Kambarius būtina užsisakyti iki š. m. rugsėjo 16 d. tel. 866-234-7535, pažymint, kad atvyksite į „Lithuanian American Community Annual Meeting“. Daugiau informacijos suteiks JAV LB Elizabeth, NJ apylinkės pirmininkas Laurynas Misevičius tel. 732-317-9195; el. paštu larrykawnas@yahoo.com arba šios apylinkės išdininkas Rimantas Bitėnas tel. 914-961-7041; el. paštu rbitenas@aol.com

■ **Maironio lituanistinė mokykla, New York** kviečia visus vaikučius, tėvelius ir mokytojus į naujųjų mokslo metų atidarymo šventę, kuri prasidės š. m. rugsėjo 17 d. 10 val. r. mokyklos patalpose (206 Skillman Ave., Brooklyn, NY 11211). Tel. pasiteiravimui 718-239-1117.

■ **Lietuviai atlikėjai pianistas Andrius Žlabys ir violončelistė Giedrė Dirvanauskaitė dalyvauja festivalio „White Light Festival“** programoje. Spalio 22 d. 7:30 val. v. Alice Tully Hall, Starr Theater (Broadway ir 65th St. sankirtoje) drauge su žinomu smuikininku Gidon Kremer jie atliks J. S. Bach, S. Gubaidulina, D. Šostakovič ir V. Silvestrov kūrinius.

Pianistas dr. Edvinas Minkštimas

**Spalio 23 d.
Lietuvių dailės muziejuje
Pasaulio lietuvių centre,
12:30 val. p. p. vyks
M. K. Čiurlionio
100-ųjų mirties metinių
paminėjimas.**

M. K. Čiurlionio gyvenimą apžvelgs Čiurlionio galerijos Jaunimo centre direktorė, „Draugo“ redaktorė Laima Apavičienė, M. K. Čiurlionio laiškus žmogui skaitys aktorė Audrė Budrytė, kompozitoriaus muzikinius kūrinius atliks Juilliard muzikos mokykloje neseniai apgynęs daktaro laipsnį pianistas Edvinas Minkštimas.

Visus kviečia

„Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis.

Juozas Kazlauskas. Kunigas.

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje tęsiasi renginiai skirti Lietuvos gyventojų tremties ir genocido 70-osioms metinėms paminėti.

Šeštadienį, rugsėjo 10 d. 7 val. v.

bus atidaromos dvi parodos

„Prezidentas Aleksandras Stulginskis tremtyje“

ir Juozo Kazlausko fotografijos paroda

„Lietuva tremtyje“.

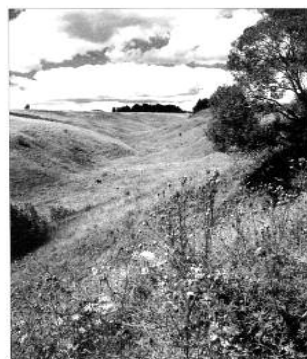
Muziejaus adresas: 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629.

Daugiau informacijos telefonu 773-582-6500, arba www.balzekasmuseum.org lėjimas – 5 dol.

Spaudos apžvalga

„Pensininkas“

PENSININKAS

2011 m. liepa – rugpjūtis

Naujasis, liepos-rugpjūčio „Pensininko“ numeris pasiekė „Draugo“ redakciją. Nors birželis jau prabėgo, tačiau, kaip teigia žurnalo redakcija, jį prisiminti niekada ne vėlu. Birželio kančioms atminti žurnale spausdinami Almos Karosaitės ir Janinos Degutytės eilėraščiai bei kun. Gedimino Kijausko straipsnio „Prisiminimų galia“ ištrauka.

Sveikatos skyrelyje rašoma apie išsiplėtusias kojų kraujagysles, patariama neskaiciuoti gimtadienių, o gyventi pilnavertį gyvenimą, rašoma apie pirminius odos vėžio ženklus.

Skyrelyje „Šis bei tas“ sužinosite ne tik tai, kas vasarą vyko Lietuvoje, bet ir apie šioje Atlanto pusėje buvusius renginius.

Žurnale taip pat rasite patarimų, kaip elgtis sutrikus elektros tiekimui, susitikus kelyje pikta šuni, kaip apsisaugoti nuo vagių, kaip gelbėti nuo žūties pakelėje pamatytus gyvūnus.

Mėgstantiems mūsų liaudies išmintį patarčiau paskaityti straipsnį apie lietuviškas patarles.

Ponia Julija šį kartą skaitytojams pasakoja apie aliejų – kuris iš gausybės jo rūšių yra sveikiausias, geriausias? Kadangi per karščius nesinori stovėti prie viryklės, ponja Julija siūlo pasigaminti gardžių vasariškų salotų.

Žalianyktis pasakoja apie tai, kaip persodinti aguonas, alyvas, kaip prižiūrėti meilenį (*amaryllis*), kad jis išskleistų savo gražų žiedą.

„Skaitytojų kerteleje“ Faustas Strolia dalijasi savo prisiminimais ir su pagarba mini monsinjorą Kazimierą Senkų.

Na, o norėdami smagiai pasijuokti, atsiverskite Plunksnos Grauzytės vedamą skyrelį „Linksmiau“.

Linkiu smagaus pasiskaitymo!

Paruošė L. A.

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

**Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS**
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

Advokatas VYTENIS LIETUVNINKAS

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)

Tel. 773-284-0100

Namams pirkti paskolas
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747